67 ELIZABETH ST. TORONTO DAILY HEBREW JOURNAL PHONE MAIN 4582

דער אידישער זשורנאל

VOLUME III. No 460 — Toronto, Sunday January 24th, 1915 — זונטאג 24־טער יאנואר 1915 — PRICE: 1 CENT

דייאמאנדס
$1 $2 $3
זובענטליך.
... אוגזדיאמאנדס מיט די לייכטסטע אבצאהלונגען. ספעשעל דיסקאונט 10 פראצענט פאר קעש. דזשייקאב בראדערס 15 יאנג סטריט ארקייד.

A.S.Freidus, ...lic
c/o The New Yo...ve.
Library, 476 F...
New York, U.S

סעפעריום רום סיסטעם.
די וויליאמס
קארטיידזש און סטארידזש
קאמפאניע
טעלעפאן קאלל. 252
דזשענעראל קארטיידזש אוידזשענטס 369 ספעדיינא עוועניו, מאוועס, אגט. באגאזש, פיאנאס און אלע סארטען פארניטשער געפאקט און געסטארד צו די בילליגסטע פרייזען. שטוב זאכען געפאקט און געשיפט פון עקספערטס ליוט.
ווערהויזער: 561 קווין סטריט וועסט
בעטערקעלי וועגען, פלעזשור סלעיס.
ב. א. רעשערז.

שניי שטעלט אב די שלאכטען אין פוילען

קיעלץ פערנומען פון די רוסען

פיעלע רוסישע סאלדאטען געטויט אויף א באהן סטאנציע פון א עסטרייכישע קויל

דייטשען און ענגלענדער ווארפען באמבעס. — עסטרייכישער פרעמיער רעזיגנירט.

קיעלץ ווידער אין רוסישע הענד

ניט קוקענדיג אויפ'ן גרויסען שניי און שטורם, וואס קומט יעצט פאר אין פוילען, איז די רוסישע ארמיי גאנץ טהעטיג אין קיעלצער גובערניע, און די רוסישע ארמיי אנגעפיהרט פון גענעראל רוזשקא האט יעצט ווידער פערנומען די שטאדט קיעלץ.

קיעלץ וועלכע איז פון די דייטשען לעצטע וואך פערנומען געווארען האט גע־מוזט פון די דייטשען אויפגעגעבען ווערען.

איין רוסישע ארמיי איז שוין יעצט אין יענעם געגענד אזוי ווייט ווי לאפוטש־נא, צפון פון קיעלץ, און די אנדערע מאר־שירט דורך די בערג ביי ליסא־גארא, אום צו פעראייניגען זיך מיט דער ארמיי וואס אפערירט געגען די עסטרייכער ביים טייך נידא.

די דייטשע ארמיי ביי קיעלץ האט זיך צוריקגעצויגען אויף א שטרעקע פון 33 מייל, (אזוי מעלדען די רוסישע קוועלען) און זייערע ליניען ציהען זיך יעצט דורך אלעטשנא, קורזשעלאוו און סעקמין.

די דייטשען האבען זיך צוריקגעצויגען אין גוטער ארדנונג, און ווי עס ווייזט אויס רעכענען זיי צו פערטהיידיגען פעסט זייערע נייע פאזיציעס, ווייל אויף אלע בערג ארום און זענען אויפ־געשטעלט געווארען הארמאטען.

ווי די רוסען קליימען יעצט, האבען זיי אבגעהאלטען אזא זיעג, אז ניט נור עפענט זיך פאר זיי א וועג צו טהארן, נאר אז זיי וועלען אין גיכען אויך זיך דורכשלאגען א וועג צו קראקוי, און ווי די רוסען פערזיכערען, וועלען זיי ביז מאי (ניט פריהער) האבען גענומען קראקוי.

קראקוי זאגען ווייטער די רוסישע עקס־פערטען, איז פיעל וויכטיגער פאר טהארן, ווייל קראקוי וועט פאר זיי עפע־נען א וועג נאך דייטשלאנד.

אויב רוסלאנד און פעטראגראד האל־טען אין איין פויקען נצחונות, גיט אבער פעטראגראד צו אז איהרע קאזאקען האבען געכאפט א ביטערע מפלה.

ארום קיקאל (23 מייל פון טהארן) האבען די דייטשע לייכטע ארטילעריע און אינפאנטעריע געשאסען אזוי פיעל אויף א קאזאצקען רעגימענט, אז ער האט זיך געבאך מיט חרפה געמוזט צוריקציהען.

פעטראגראד בעקלאגט זיך אויך אז דער שניי שטערט אנצופיהרען די קריעגס־אפעראציעס.

אין מאנכע פלעצער ווערט אנגעגע־בען איז דער שניי ביי דריי פוס טיעף, אזוי אז מען קען גאר קיין טרענטש ניט גראבען, און אפילו די געגראבענע זע־נען אנגעפילט מיט שניי.

פעטראגראד גיט אויך צו וועגען א מפלה אויף קאווקאז, וואו די טערקען הא־בען אבגעשטעלט דעם רוסישען אדוואנס אויף ערזערום.

ביים טייך טשערעק האבען זיך בע־וויזען פיעלע טערקישע טרופען, וועלכע גיבען די רוסען פולווער צו שמעקען.

וועגען דעם אז דער שניי שטערט יעצט אנצופיהרען די קריעגס־אפעראציעס מעלדעט אויך בערלין, און דארום הערשט יעצט אין פוילען כמעט א שטיל־שטאנד.

פעלד מארשאל פאן הינדענבורג, טהיילט מיט אז בערלין וועט אנפאנגען א נייעם אנגריף אזוי שנעל ווי א פראסט וועט אויסברעכען, און דער שניי וועט פערפרוירען ווערען.

עסטרייכישער פרעמיער רעזיגנירט?

רוים, יאנואר, 23.

גראף קארל סטורערק, דער עסטרייכישער פרעמיער, האט היינט רעזיגנירט און אלס זיין נאכפאלגער וועט ווארשיינליך בעשטימט ווערען דר. פאן בילינסקי, דער יעצטיגער פינאנץ־מיניסטער.

——):(——

פיעלע רוסישע זעלנער געטויט

בערלין, יאנואר, 23.

אפיציעל איז דא היינט פערעפענטליכט געווארען, אז ווען די עסטרייכער האבען געשאסען אויף דער רוסישער אייזענבאהן סטאנציע לעבען טשענאני (10 מייל סאוט־וועסט פון קיעלץ) איז דארטען די סטאנציע געווען פול מיט רוסישע סאלדאטען, און בשעת דער אויפרייסונג זענען אלע געטויט געווארען.

(אין די אפיציעלע בעריכטען, וועט דער לעזער געפינען עסטרייכס מעלדונג וועגען דיעזער פאסירונג).

80 באמבעס געווארפען אויף דאנקירק

—— 0 ——

פאריז, יאנואר, 23.

דא איז אפיציעל פערעפענטליכט געווארען אז א גרופע דייטשע עראפליינס האבען פרייטאג אטאקירט דאנקירק און די דערבייאיגע דערפער, ארונטערווארפענדיג בערך אכציג באמבעס.

דערוייל ווייסט מען שוין וועגען 20 מענשליכע קרבנות, פון זיי 7 טויט.

פון די באמבעס האט אויך אבגעברענט א גרויסע ווערהויז אנגעפילט מיט פערשיעדענע סחורות.

פראנצויזישע און ענגלישע לופט־שיפען האבען זיך נאכגעיאגט נאכ'ן שונא, און ארונטערגעבראכט איין פיינדליכע לופט־שיף.

דער פיהרער און דער בעגלייטער פון דער שיף זענען פערנומען געווארען אלס געפאנגענע.

——):(——

א דייטשע שיף געזונקען

לאנדאן, יאנואר, 23.

די אדמיראליטעט האט היינט בעקאנט געמאכט, אז אן ענגלישער קריעגס שיף, וועמענס נאמען איז דערווייל אונבעוואוסט, און אן ווארשיינליך א קרייצער פון אויסטראליען, האט געזונקען א דייטשע טראנספארט־שיף, וועלכע האט געפיהרט פראוויאנט צו די דייטשע קריעגס־שיפען, וואס געפינען זיך אין די פאסיפישע וואסערען.

פרייזען פיר קלאסיפייצירטע אדווערטייזמענט

——):(——

1 סענט

א ווארט פיר איין טאג

—— 0 ——

2 סענט

א ווארט פיר דריי טעג

4 סענט

א ווארט פיר זעקס טעג

קיין אדווערטייזמענט וועט ניט אנגענומען ווערען אונטער 10 ווערטער.

רוסען מעלדען אז זיי געהן אויף טהארן

דער אפיציעלער רוסישער בעריכט מעלדעט נאך אלעס וועגען דעם, אז די רוסישע ארמיי אין צפון פוילען דערנעהנ־טערט זיך צו דער דייטשער טעריטאריע, און זיי זענען שוין 24 מייל פון דער פעס־טונג טהארן.

צו וועלען די רוסען נעהמען טהארן איז נאך א פראגע, אבער דערווייל הא־בען זיי א „הארטען דזשאב" אין דער בזקאווינא, וואו עס האבען זיך בעווי־זען פיעלע עסטרייכישע רעגימענטען, פער־שטארקט פון זאקסישע און באווארישע טרופען, און מען קען זיך דארום דארטען ריכטען אויף א וויכטיגער שלאכט צווי־שען צוויי גרויסע ארמייען.

ביים נידערען טהייל פון דער ווייכסעל, מעלדעט דער רוסישער אפיציעלער בעריכט, ארום דעם טייך קיקאל צפון מזרח פון ליפנא, לעבען פרייסישען גרע־נעץ) איז יעצט די רוסישע ארמיי גאנץ נאהענט צום שונא. א שלאכט פון צוויי־טער וויכטיגקייט קומט אויך פאר אין צפון פוילען.

דער רוסישער בעריכט מעלדעט אויך וועגען אקטיוויטעט אויפ'ן שווארצען ים.

דינסטאג און מיטוואך, ווערט גע־זאגט, האבען מיר אויפ'ן שווארצען ים געזונקען עטליכע טערקישע טראנספאר־טען, און ארום קהאפריצא האבען מיר אונטערגעצונדען די טערקישע באראקען, און צושטערט דעם לייכט־טהורם, און בעשע־דיגט א בריק.

פון א פעטראגראדער בעריכט מעל־דעט האט די רוסישע רעגיערונג פעראר־דענט, אז אלע עסטרייכער און דייטשען, וואס זענען מיליטער פעהיג, זאלען פער־לאזען די „הייליגע רוסלאנד", און אין פאל זיי וועלען עס פערפעהלען צו טהאן, וועלען זיי בעשטראפט ווערען מיט לע־בענסלענגליכע געפענגניס.

פויפסט האט מורא פאר עסטרייך

רוים, יאנואר, 22.

אין א געשפרעך מיט די קארדינאלען ווערט דערצעהלט האט זיך דער פויבסט אויסגעדריקט, אז ער האט מורא פאר דער גאנצקייט פון עסטרייך, אויב די לעצטע זאל ניט שליסען שלום אין א קורצער צייט.

צו דיעזער מיינונג ווערט דא גע־גאנקען פיעל אויפמערקזאמקייט, ווייל זארגיז יאזעף איז דער גרעסטער אונטער־שטיצער פונ'ם פויפסט, און דארטען איז ניט בעקאנט עסטרייכס לאגע.

בעריכטען געהן דא אויך ארום, אז דייטשלאנד וויל בלויז אויסנוצען עסטרייך פאר איהרע אינטערעסען, און אז דייטש־לאנד וואלט וועלען שליסען שלום, דורך דעם, וואס עסטרייך זאל אבגעבען גאלי־ציען און באסניען.

דער קאנסיסטאריום צווישען דעם פויפסט און די קארדינאלען איז פארגעקו־מען צוליעב'ן צוועק, אום אבצולייקענען אז די קאטהוילישע קירכע סימפאטיזירט מעהר מיט דייטשלאנד און עסטרייך איי דער מיט בעלגיען.

אויפ'ן פערלאנג פונ'ם בעלגישען פאר־שטעהער ביים וואטיקאן, האט קארדי־נאל גאספארי, דעם פויפסט'ס סטייט סעקרעטער, אבגעלייקענט דעם בעריכט, אז מען האט געשאסען פון די בעלגישע קלויסטערס אויף דייטשע סאלדאטען.

די מלחמה קאסט שוין אייראפא אכט און האלב ביליאן דאלאר

לאנדאן יאנואר 23.

פ. וו. הירסט, דער רעדאקטאר פון "עקאנאמיסט", רעדענדיג אויף א מי־טינג פון באנקירען אין שעפיעלד, האט צווישען אנדערע ערקלעהרט, אז דיא מלחמה קאסט די קריעגערישע פעלקער 50 מיליאן דאלאר א טאג, און אזוי ווי די מלחמה האלט שוין אן 175 טעג, קאסט שוין אייראפא די מלחמה אכט און א האלב מיליאן דאלאר.

אין דיעזער סומע געהען אבער ניט אריין די מלחמה קאסטען פון בעלגיען, זערביען, יאפאן ווי אויך די קאסטען פון די קריעגס־פארבערייטונגען פון די נייטראלע לענדער.

עס געהען אויך ניט אריין דער גרויסער פערלוסט פון דעם וועלט־האנדעל, ווי אויך די צושטערטע און חרוב געמאכטע שטעדט פון גאליציען, פוילען, בעלגיען און פרייסען.

צו דיעזע אלע סומען, האט מר. הירסט ערקלעהרט, דארף מען אויך ניט פערגעסען צו צורעכענען די ווערדע פון די מענשליכע לעבענס, און אויב מען זאל אפילו רעכענען פאר יעדען מענשליכען לעבען בלויז די סומע פון 500 פונט ($2,500) וועט די סומע בעטרעפען פיעלע ביליאנען.

די 50 מיליאן דאלאר א טאג ער־קלעהרט מר. הירסט, ווערט פארנאנדער געטהיילט צווישען פאלגענדע מלוכות — רוסלאנד און דייטשלאנד צו 12 און א האלב מיליאן דאלאר, — פראנקרייך און עסטרייך צו 750,000, 8 דאלאר טעגליך, און ענגלאנד זיעבען און א האלב מיליאן.

רוסלאנד לערענט איהרע פערוואונדעטע שרייבען

לאנדאן יאנואר 23.

צו רייטערס אגענטור מעלדעט מען פון פעטראגראד, אז מיט די פערוואונדע־טע אין זדי האספיטעלער ווערט געלערענט שרייבען און לעזען, ווי אויך פערשיעדענע מלאכות.

די זעלבע אגענטור מעלדעט אויך, אז אין דעם פלאצקער געגענד זעצען פאר די רוסען צו געהן פארווערטס אויף ליפנא.

(ליפנא איז א פוילישע שטאדט, נע־בען דע רפרייסישער גרענעץ, און פון דאר־טען געהען וועגען נאך טהארן.

שניי העלפט די ארבייטסלאזע.

דער נעכטיגער שניי, וועלכער איז אויסגעפאלען פרייטאג אווענד אין טאראנ־טא ביי 10 אינטשעס הויך, האט דעם שבת'דיגען טאג בעשעפטיגט אביסעל אר־בייטסלאזע, וועלכע האבען געארבייט ביים אבראמען די שניי. ביי 4 טויזענד מענשען זענען געווען בעשעפטיגט ביי דעם.

צו זענען אבער צווישען די אנדערע ארבייטסלאזע אויך בעשעפטיגט געווא־רען אידישע ארבייטסלאזע, אין דעם צווייפלען מיר.

אמעריקא וועט לייהען געלד קענעדע

לאנדאן, יאנואר, 23.

דער וואשינגטאנער קארעספאנדענט פון דער „מארנינג פאסט" מעלדעט, אז ניו־יארקער באנקירען וועלען לייהען קע־נעדע 100 מיליאן דאלאר.

—— 0 ——

ענגלענדער נעהמען לא באסעי

פאריז, יאנואר, 23.

אונאפיציעל ווערט דא היינט געמעל־דעט, אז די ענגלישע טרופען האבען פער־נומען לא בעסעי, וועלכע איז 13 מייל סאוט־וועסט פון ליל.

אמסטערדאם, יאנואר, 23.

אן ענגלישען לופט פליהער איז גע־לונגען אריבערצופליהען די דייטשע ליני־עס ביי ברוגעס, אין בעלגיען, און ארונ־טערצווארפען עטליכע באמבעס, וועל־כע האבען פעראורזאכט גענוג שאדען.

דער לופט פליהער איז דאן צוריקגע־קומען אנגבעשעדיגט.

צוויי שיפען זינקען אויפ'ן באלטישען ים.

לאנדאן, יאנואר, 23.

צום „עקסטשענדזש טעלעגראף" מעלדעט מען פון קאפענהאגען, אז אויפ'ן באלטישען ים זענען צוויי שיפען געזונ־קען געווארען פון מינעס.

—— 0 ——

100 מיליאן רובעל פאר פוילען

ווארשא, יאנואר, 23.

פרינץ יענקאליטשאנאף, דער נייער גענעראל־גובערנאטאר פון פוילען האט פערעפענטליכט, אז די רוסישע רעגיע־רונג האט בעוויליגט 100 מיליאן רובעל אום צו העלפען די געליטענע בעפעלקערונג אין פוילען.

דיעזע בעקאנטמאכונג איז געקומען, ווען דער נייער גענעראל גובערנאטאר האט אפעלירט צו דער גאנצער בעפעלקערונג אהן אונטערשייד פון רעליגיאן און נא־ציאנאליטעט, אז אלע זאלען ארבייטען האנד אין האנד און העלפען אונטערדריקען דעם נושא.

עסטרייך לייקענט, אז זי וויל שלום.

וויען, (דורך רוים), יאנואר, 23.

דאס "פרעמדענבלאט" לייקענט היינט אפיציעל אפ, אז בארא פאן בוריען, דער נייער עסטרייכישער אויסלענדישער מי־ניסטער ארבייט פאר שלום. די איינציגע זאך וואס עס ווערט יא געטהון איז, אז רומעניען און איטאליען זאלען זיך ניט אנשליסען צו די פיינד פון עסטרייך־דייטשלאנד.

—— 0 ——

אמעריקאנער שיף פאהרט דערווייל נאך ניט

גאלוועסטאן טעקסעס יאנואר 23.

די אמעריקאנער שיף "דייישיע" וועל־כע האט היינט געדארפט אבפאהרען נאך ראטערדאם מיט 11 טויזענד ביילס קאטאן איז דערווייל נאך פערבליבען אין האפען.

(וועגען דיעזער שיף זיינען לעצטענס אנגעגאנגען פערהאנדלונגען צווישען ענגלאנד און אמעריקא.

די "דייישיע" איז א געוועזענע דייטשע שיף, וועלכע איז אבגעקויפט געווארען פון אן אמעריקאנער סיטיזען, און דער לעצ־טער וויל מיט איהר שיקען קאטען נאך ברעמען דייטשלאנד. די ענגלישע רעגיע־רונג האט אבער געלאזט וויסען דעם סטייט דעפארטמענט אין וואשינגטאן, אז זי אנערקענט עס אלס קאנטראבאנד, און וועט עס קאנפיסקירען, ניט קוקענדיג אויף דיעזער ווארינונג ערקלעהרט דער איי־גענטהימער פון דער שיף, אז ער וועט איהר פארט שיקען.

א העכסט אינטערעסאנטע סעריע ארטיקלען.

מיר ציהען די אויפמערקזאמקייט פון אונזרע לעזער צו דעם ערשטען ארטיקעל פון מר. א. ב. בענעט וועגען דער פאבעל־ליטעראטור, וועלכער ערשיינט אין היינ־טיגער אויסגאבע.

מר. בענעט איז דער איינציגער אי־דישער יונגער־מאן אין קענעדע, וועלכער האט דורכגעמאכט א פולען אוניווערסי־טעטס־קורס פון ליטעראטור און ליטערא־טור־קריטיק.

זיינע עטליכע ארטיקלען וועגען דער פאבעל־ליטעראטור זיינען געשריבען אקא־דעמיש וויסענשאפטליך און זיי זיינען העכסט אינטערעסאנט פאר יעדען אינטע־ליגענטען לעזער.

פאנגט אן צו לעזען דיעזע ארטיקלען, זיי צייכענען זיך אויס מיט זייער בע־לעהרזאמקייט און זיי ענטהאלטען א שטיק שטודיום אין דער אלגעמיינער ליטעראטור קריטיק.

—— 0 ——

דאנקזאגונג

די סיטי קאמיטע פון די ארבייטער־רינג בראנטשעס פון טארנטא ווינשט היר־מיט אויסצודריקען א הערצליכען דאנק צו אלע פריינדע וואס האבען געהאלפען צו מאכען אונזער אונטערנעהמונג אין ליריק טהעאטער דעם 20־טען יאנואר, א מאראלען און פינאנציעלען ערפאלג.

אכטונגספאלל

פאר דער סיטי קאמיטע,

אב. ריבאי, טשעהרמאן,

ב. שפייזער, סעק.

די טעקסעס פערקלענערט

מיטוואך דעם 21־טען האט מר. ל. גוראפסקי, פון 113 קווין סטריט וועסט פערטראטען אין סיטי האלל פיעלע אידען, וועמענס הייזער זיינען געשטאנען לעער 3 מאנאטען און מעהר אין יאהר 1914 צו פערקלענערן זייערע טעקסעס.

אין א מאנאט ארום וועט ווידער זיין א קאורט וועגען דעם און אידען וועמענס הייזער זיינען געשטאנען לעער 3 מאנאטען און מעהר, וועלען זיך קענען ווענדען צו מר. ל. גוראפסקי. ער זאל זיי פארטרעטען וועגען דיעזען ענין.

עס וועט זיי קאסטען 50 סענט.

א מעמבער מיטינג פון אידישען פאלקס־פעראיין

זונטאג 24־טען יאנואר אום 2 אוהר וועט געהאלטען ווערען א מעמבער מיטינג אין אידישען פאלקס פעראיין 73 עלם סט. וואו אלע מעמבערס און די וואס וועלען ווערען מעמבערס זיינען געבעטען צו קומען אין צייט.

וויכטיגעס צו פערהאנדלען.

ביי ארדער

דז. גראנער פרעז.

ה. מ. קירשענבוים סעקרעטער

זעהר אינטערעסאנט פאר האמילטאן

פראפעסאר גלאס'ס וואונדערבארע בענד פון 42 אידישע קינדערלאך אויף דער באריהמטער 16 יעהריגער פיאנא קינסטלער פרעדי קאהען וועלען אויך אויפטרעטען צום גרויסען קאנצערט דעם 2־טען פעברואר.

אויב איהר ווילט פערקויפען בילליגע טהעע מוזט איהר איבערלאזען דעם גאנ־צען שטויב אין איהר. ביליגקייט הייסט אבער ניט תמיד צופריעדענהייט. דער שטויב און שטעקעלאך ווערען פערזיכטיג בעזייטיגט פון סאלאדא טהעע און אויף אזא אופן ווערט פערזיכערט א פאלשטענ־דיג ריינע, העלע טהעע די קוואליטעט און פלייוואר פון וועלכער האבען זייער גליי־בען ניט.

פערלאנגט אין גראסערי נאר אוילבוים'ס אויל ווייל דאס איז דער בעסטער אויל און האט א הכשר פון צוויי רבנים.

אפיציעלע מלחמה בעריכטען

אמסטערדאם: —

דא איז דערהאלטען געווארען דער אפיציעלער עסטרייכישער בעריכט, וועל־כער מעלדעט אז צפון פונ'ם טייך ווייכסעל (דרום פוילען) איז דאנערשטאג פארגעקו־מען א גרויסע ארטילעריע שלאכט. אונ־זער ארטילעריע, ווערט געמעלדעט, איז איבערהויפט געווען טהעטיג ארום דער נידא און לעבען טשענטשיני, וואו מיר האבען צושטערט די אייזענבאהן־סטאנ־ציע וואו די רוסען האבען פערקעהרט. אונזער ארטילעריע איז אויך געווען זיעג־רייך אינ'ם געגענד דרום פונ'ם ווייכסעל אין איינגע פלעצער איז די ארטילעריע נאך יעצט אויך טהעטיג.

די לאגע אין די קארפאטען איז אונ־געענדערט.

בערלין: —

פונ'ם דייטשען שטאב איז פערע־פענטליכט געווארען אז דעם 21־טען יא־נואר האט אויף דעם שלאכטפעלד אין דער וועסט דער רעגען געשטערט אנצו־פיהרען קריעגס־אפעראציעס צווישען די האפען־שטעדט און לא באסעי.

איין טרענטש וועלכען מיר האבען געהאט פערנומען ארום בערי־אר־בעק, הא־בען מיר געמוזט פערלאזען און מיר הא־בען איהם אויפגעריסען, און ער איז טהיילוויז צושטערט געווארען.

מיר האבען אויך צוריקגעשטויסען א־ פראנצויזישע אטאקע צפון פון ווערדון, און אין די וואזגעס, צפון פון זענהיים, האבען מיר צוריקגעשטויסען דעם שונא, פערנעהמענדיג צוויי אפיצירען און 120 געפאנגענע.

אין פוילען האט זיך די לאגע ניט געביטען; אונזערע אטאקעס דארטען ביים טייך טשוקא זענען נאר געוועזען טהיילוויז ערפאלגרייך.

פאריז: —

דער אפיציעלער פראנצויזישער בע־ריכט מעלדעט, אז אינ'ם געגענד דרום פון איפר איז יעצט דער שונא פיעל טהע־טיגער ווי פריהער, און עס קומען דאר־טען יעצט פאר שיסערייען.

אין די וועלדער פון זסיינט מאדר האבען מיר שטיל געמאכט א דייטשע בא־טארעע און אין ארגאן האבען מיר צוריק־געשליידערט אלע דייטשע קאנטר־אטא־קעס.

די הויפט שלאכט קומט יעצט פאר אויף א פעלד, בעקאנט מיט'ן נאמען „מאריא טהערעזא" און זי ווערט אנגע־פיהרט מיט פיעל ענערגיע פון ביידע זיי־טען.

הויבט אן צו לעזען אונזער נייעם ראמאן „אהן גליק"

„דער טאראנטער אידישער זשורנאל"

ווערט געלעזען פון אלע קלאסען אידען יעדען טאג און; פאלגליך, צו קומען אין בעריהרונג מיט'ן גרויסען אידישען פובליקום, מיט די אידישע קויפער און פערקויפער מיט די אידישע מאנופעקטשורערס און ארבייטער, מוז מען דאס טהון דורך'ן טאראנטאר אידישען זשורנאל וועלכער דרינגט אריין אין יעדער אידישער הויז אין יעדער שטאדט און שטעדטעל אין קאנאדע.

דער "טאראנטאר אידישער זשורנאל" ברענגט אין בעריהרונג די גרויסע ניט אידישע וועלט מיט דער אידישער וועלט.

ווען איהר לעזט ניט דעם אידישען זשורנאל פערליערט איהר פיעל:

איהר ווייסט ניט פיעלעס וואס איהר מוזט וויסען אלס מענש, אלס איד; אלס פאבריקאנט און אלס ארבייטער, אלס סוחר פאליטיקער אדער אידעאליסט

איהר פערליערט אויך פיעל אין עקאנאמישען זינן!

איהר ווייסט ניט וואס אידען און ניט אידען פערקויפען און וועלען קויפען. איהר פערליערט פיעל וואס העלפט יעדען אין זיין קאמפף פאר עקזיסטענץ, איהר פערליערט אמאל א געלעגענהייט וועלכע וואלט פיליכט געשפיעלט א ראליע אין אייער גאנצער עקאנאמישער קאריערע. ווייל קיין ענגלישע צייטונג קען ניט געבען אזעלכע ידיעות וואס איהר קריגט אין א ספעציעל אידישע

לעזט יעדען טאג דעם אידישען זשורנאל, קויפט דעם אידישען זשורנאל, סובסקרייבט דעם אידישען זשורנאל און אדווערטייזט אין

„טאראנטער טעגליכען אידישען זשורנאל"

ניעס פון דער גאנצער וועלט. — נייעס פון דער גאנצער אידישער וועלט. נייעס פון טאראנטא. נייעס פון אידישען טאראנטא — געפינט איהר יעדען טאג אין טעגליכען אידישען זשורנאל.

וואס איהר זענט ניט, ווער איהר זענט ניט, וואו איהר וואהנט ניט, לוינט זיך אייך צו סובסקרייבען דעם אידישען זשורנאל וועלכער ווערט געלעזען פון אלע קלאסען אידען.

פיר אידבענד וועלכע אינפארמאציאנען אדער עצות ווענדעט זיך צום "אידישען זשורנאל". מיר וועלען תמיד טהון אונזער בעסטעס אייך צו דיענען אויף'ן בעסטען אופן. אייערע אינטערעסען זענען אונזערע אינטערעסען.

אונזער אדרעס:

The Toronto Hebrew Journal
67 ELIZABETH ST.
TORONTO, ONT.

PHONE MAIN
4582

ווען איהר האט צו פערקויפען עטוואס — פון א הויז ביז דעם קלענסטען ארטיקעל — אדווערטייזט אין טאראנטער אידישען זשורנאל.

ער ווערט געלעזען פון טויזענדער אידען איבער גאנץ קאנאדע און פון זעהר פיעל אין די פעראייניגטע שטאאטען.

כדי צו קריגען אידישע קונים מוז מען אדווערטייזען אין טאראנטאר אידישען זשורנאל.

ציווישען אידישע סאלדאטען

דער רוסיש־אידישער שריפטשטעלער ש. אנ—סקי בעשרייבט אין "דיען" זיינע איינדריקע פון א אידישען שפיטאל.

אידישע שפיטעלער פאר מלחמה פערוואונדעטע זענען פאראן א סך. נאר דער דאזיגער שפיטאל, וואס מיר איז אויסגעקומען צו בעזוכען, איז א אידישעם נישט בלויז דערמיט, וואס עס ויערט אויסגעהאלטען אויף אידיש געלד, נאר אויך דערפאר, וואס דער גרעסטער טהייל פערוואונדעטע דארט זענען אידען: פון 97 פערוואונדעטע זענען 90 אידען.

די מעשה דערפון איז, וואס די אידישע ווירטהין פון הויז, אין וועלכען דאס שפיטאל געפינט זיך, האט איינגעארדערט א כשר'ע קיך פאר די עטליכע אידישע סאלדאטען וואס האבען זיך דארט אין תחילת געפונען, און דאן האט מען אנגעהויבען שיקען אהינצו די אידישע סאלדאטען פון אנדערע שפיטעלער, וועלכע האבען נישט געוואלט עסען קיין אנדערע עסען אחוץ כשר'ס, און אט אזוי ארום איז דאס שפיטאל ממילא פערפילט געווארען מיט כמעט בלויז אידישע סאלדאטען.

א גרויס הילצערן הויז, דער אריינגאנג פון הויף איז אפילו נישט אזוי גרויסארטיג, דערפאר אבער איז אינוועניג ריין און ליכטיג אין אלע ווינקעלעך. אין די גרויסע צימערען, אויף די צעהנדליגער בעטלעך, ליגען פערשיעדענע חולאים יעדער באנדאזשירט אויף אנ'אנדער אופן. איידען מיט בערד, אין כאלאטען און אין ווייסע טופלעס, שפאצירען ארום אהן כחות הין און צוריק, הין און צוריק, טייל פון זיי שעפטשען עפעס צווישען זיך, אנדערע זענען עוסק אין שרייבען בריעף אדער לעזען. איינער פון זיי זיצט אין א ווינקעל ביי א טישעל און שאקעלט זיך ביי א גראבע גמרא. דער דאזיגער יונגערמאן האבען מיר די סאלדאטען אויף איהם אנגעוויזען, איז זעהר א גרויסער למדן.

אויפ'ן ערשטען קוק זענען זיי אלע דוכט זיך גאנץ געוועהנליכע אידען, בעלי־מלאכות, קרעמער, פריקאזטשיקעס, לעהרער, געוועהנליכע פוילישע און ליטווישע אידען. און דאך זענען עס פארט נישט מעהר די זעלבע אידען עפעס זענען זיי איבער דער צייט אנדערע, גאר אנדערע געווארען. אי אינ'ם אויסזעהען, אי אינ'ם ארט רעדען, אי אין די בעוועגונגען איז צו בעמערקען עפעס. א פערזארגטקייט א מין טיעפע פערטראכטונג. אלע האבען זיי זיך געזעהען פנים אל פנים מיט'ן טוידט און די איבעריגע־לעבטע איינדריקען זענען נאך פריש און ווארים...

שטיל, ערנסט, דערצעהלען זיי וועגען דעם וואס זיי זענען אויסגעשטאנען און איבערגעלעבט, און דערביי פערפעהלט זיי ווערטער און אויסדריקען פון זייערע געפיהלען זיי דערצעהלען וועגען דאס אונגעהייערעס און אונגלויבליכעס וואס עס קומט קיינמאהל אויס איבערצוטראגען בשעת א גרויסע שלאכט, נאר דערביי האט זיך קיינער פון זיי פונדעסטוועגען ניט געקלאגט, ביי קיינעם פון זיי האט זיך ניט ארויסגעריסען קיין זיפץ וועגען זיך זעלבסט.

אויף מיין פראגע, וועגען דער שרעק וואס זיי האבען איבערגעלעבט בשעת די שלאכטען, האט מיר דער יונגערמאן וואס איז געזעסען ביי דער גמרא, זעהר א סימפאטישעס און אינטעליגענטעס געזיכט, געענטפערט מיט א שמייכעל:

— שרעקליך איז נאר געוועזען דיא שרעק פון דער מלחמה אבער ניט דיא מלחמה זעלבסט. ווי נאר עס האט זיך אנגעהויבען די שלאכט און עס האבען אנגעהויבען פליהען די קוילען, אזוי איז גלייך די שרעק פערשוואונדען. קיין שום שרעק קען ניט לאנג האלטען, מען ווערט צוגעוואהנט אויף אזוי ווייט צוגעוועהנט, דאס איך בין גאנץ געשמאק איינגעשלאפען אין דער אקאפע, אין דער צייט ווען די שלאכט אין דרויסען איז אנגעגאנגען אין סאמע שטארקסטען ברען, און ווען איך האב זיך אויפגעכאפט זיינען נעבען מיר געלעגען צוויי פון מיינע חברים געהרגעט... און איינמאהל האבען מיר זיך צונויפגעקליבען אין די אקאפעס 20 אידען מיר האבען זיך אנגעטהאן טליתים און געדאווענט שחרית בצבור.

— נו, און וואס האט דערויף געענטפערט נאטשאלסטווא?

דער ראטנער קאמאנדיר, אז ער האט אונז דערזעהען דאווענען, האט ער זיך אנגערופען צו די רוסישע סאלדאטען:

"אט זעהט, ווי אזוי די אידען דאווענען אונטערן פייער, אזא תפלה וועט געווים גאט צוהערען!" — און איז דערפון זעהר צופרידען געוועזען.

— אין אנהויב איז זעהר שרעקליך געוועזען, מישט זיך אריין אין דעם שמועס א יונגערער אידישער סאלדאט — נאר דערנאך ווערט מען צוגעוועהנט. דער עיקר איז אז מען איז א חברותא צוזאמען אליין וואלט מען גאר ניט אין שטאנד געווען איבערצוטראגען. נאר אז מען איז צוזאמען איז גארנישט, גלייך ווי עס וואלט גאר קיין סכנה ניט געווען...

— ניין, ניט דאס מישט זיך אריין א דריטער — דער עיקר איז דער אזארט, דאס עקשנות.

— אט זיינען מיר — דערצעהלט ער געשטאנען זעקס טעג אין אקאפעס מיט וואסער ביז צום גארטעל, און אין אנדער צייט וואלט איך זיכער געשטארבען פון פערקיהלונג.

און דא גארנישט, איך האב אפילו קיין איינמאהל ניט געהוסט, און פאר וואס איז דאס? דערפאר ווייל איך האב דיא גאנצע צייט גאר ניט געטראכט וועגען דעם, ווי אזוי קען מען דא אין זיינען האבען א פערקיהלונג אין דער צייט ווען די קוילען פליהען איבער'ן קאפ, און אט בעת איך בין ארויס פון די אקאפעס און האב זיך געלאזט לויפען פאראויס בין איך דאן אריין אין אזא אזארט, אז איך קען אייך גאר נישט איבערגעבען. איך לויף, די ביקס אין דער האנד און איך טראכט נאר וועגען איין זאך, לויפען וואס שנעלער. וואס גיכער דעריאגען דעם שונא און פלוצלינג שרייט צו מיר א סאלדאטעל וועלכער לויפט אין איין רייהע מיט מיר:

"העי, קוק נור — שרייט ער — וואס איז עס דארט ביי דיר אויף דער האנד פאר א בלוט?"

איך קוק און דערזעה אז דער גראבער פינגער פון מיין האנד איז ניטא, מען האט איהם א פנים אבגעשאסען... און די גאנצע ביקס איז ווי איינגעטונקט אין בלוט. איך שווער אייך, דאס איך האב זאגאר ניט געפיהלט. אט דאס הייסט אזארט.

דער דערציעהלער, א יונגערמאן מיט א בערדעל, דערצעהלט דאס אלעס מיט אזא טאן און מיט אזא התלהבות, ווי ער וואלט זיך אויף זיך אליין געוואונדערט, ווי אזוי ער, א נעכטיגער פרעהליכער און סאלידער קרעמער, האט געקענט דערגעהן צו אזא אזארט.

ביי דער טיהר שטעהט מיט אראבגעלאזטע אויגען א אידישער סאלדאט מיט א בלאנדע קוילכיג בערדעל, ער איז דערגאנגען ביז פשעמישעל, וואו ער איז געווארען פערוואונדעט, און איצט גיט ער איבער עטליכע פון זיינע איינדריקע, רעדען רעדט ער שטיל, מאנאטאנע, נאר מינוטען־ווייז הויבט ער אויף די אויגען און קוקט זיך פערחדושט ארום. ווי ער וואלט ניט גלויבען זיך אליין, אז דאס אלעס וואס ער האט געזעהען זאל באמת האבען פארגעקומען אויף דער וואהר.

די נקמה פון דעם שטן

פון חיים אהרן שובין

עס פרעהט זיך דער שטן, עס הוליען די מלאכי חבלה, זיי האבען יעצט אלעמען אין דרערד.

יאהרען, יאהרען לאנג זיינען זיי געווען בעהאלטען אין זייערע לעכער, געקריצט מיט די ציינער, געמאכט מיט די פויסטען און געווארט אויף א פאסענדער געלעגענהייט, ווען זיי וועלען קענען ארויס קריכען פון זייער געלעגער און אויסשטעלען א לאנגען צונג אט די ניעדריגע מענשען וואס רופען זיך אן די בעסטע פון די בעשעפענישען, אט די געמיינע נשמות, וואס האבען נאך ניט אנגעהויבען דעם אלף בית פון ציוויליזאציע, און האלטען שוין ביי דעם הינטערשטען קאפיטעל פון "ליידים פוירסט".

זיי האבען געווארט און זיי האבען זיך דערווארט.

עס איז געווען א צייט ווען דער שטן מיט זיין הבריא זיינען ארום געגאנגען פראנק און פריי איבער דער וועלט, זיי זיינען געווען אין אלע ווינקעלעך, אין יעדער פליים, יעדער מענש האט פון זיי געהערט, יעדער האט זיי געזעהען, יעדער מענש האט פון זיי געדערט, איטליכער פון דער חבריא האט געהאט זיינע קאסטומער די רוחות זיינען געווען בעשעפטיגט מיט די גוטע אידען, זיי האבען זיי געהאלטען שטענדיג ביזי פון איין פליים טרייבט מען זיי ארויס אין דעם אנדערען געהען זיי אריין.

די שדים האבען געהאט זייערע קאסטומער, די מכשפים מיט די ציגיינער, מיט וועלכע זיי זיינען געשטאנען אין נאהענטע בעציהונגען.

די לצים זיינען געווען פערנומען מיט די בכבוד'ע בעלי בתים, דער הויפט אין די סליחותדיגע נעכט.

דער שטן אליין איז געווען פערנומען מיט די טויזענדער בעלי תקיעות וועמען ער האט געדארפט אנגרייטען גאנצע סטאקען מיט מחשבות זרות פאר די ימים נוראים.

זיינען געקומען דיעזע ציוויליזירטע ברואים, און האבען זיי פערטריבען העט, העט, ווייט הינטער די הרי חשך און אויס געדוויכערט מיט ווייערך די גאנצע אטמאספערע.

די קלוגע מענשען האבען שוין געמיינט אז זיי זיינען שוין אויפ'ן פערדעל און דער שטן ליגט שוין־צעהן אייל'ען אין דער ערד, און זיי האבען זיך שוין גענומען נישקשה'דיג בעל בית'עווען איבער דער וועלט. געבויט הייזער, געמאכט אייזנבאהנען, פעסטונגען, פערשיעדענע פעקטארים, ממש ווי ביים טאטען אין ווייגגארטען.

די פוסטע וועלדער און וויסטע פעלדער וואו דער שטן מיט זיין שטאאב פלעגען אבהאלטען זייערע מיטינגען און וואו זיי פלעגען האבען זייערע פערווײלונגען, האט מען פערוואנדעלט אין בליהעדע שטעדט און פראכטפאלע דערפער.

און דער שטן מיט זיין קאמפאני ליגען זיך דערווייל ערגעץ אין א ווינקעל אויף יענער זייט סמבטיון און ארבייטען אויס פערשיעדענע סטראטעגישע פלענער, ווי צו נעהמען נקמה פון אט די מענשען וואס זיי האבען ביי זיי אבגערויבט זייער אייגענטהום, און צו איבערקעהרען די גאנצע מענשהייט מיט זייער פאלשע ציוויליזאציע צו אמאליגען שטאנד ווי עס איז געווען מיט פיעלע צעהנדליגע יאהרען בעפאר. זיי ווארטען מעהר ניט אויף א פאסענדע געלעגענהייט, און פון צייט צו צייט שיקט ארוים דער שטן זיין שפיאן א שוועב צו טהאן איבער דער וועלט צו זעהען אויף וויפיעל גראדום די ציוויליזאציע האט זיך א הויב געטהאן און צו האבען שוין די קלוגע מענשען גענוג אנגעגרייט כלי משחית עס זאל זיין גענוג פאר איהם מיט דער גאנצער אדמה צו איבערקעהרען די גאנצע וועלט אין א מדבר מיט הרוגים אז די מענשען זאלען שוין פערגעסען זייערע אייניקלאך און אור אייניקלאך מיט דעם שטן איינצורייסען זיך. און ווען דער שפיאן קומט צו געהן און ברענגט דעם ראפארט פאר זיין מאיעסטעט פון די פערשיעדענע סובמארינס וואס געהען אונטערען וואסער, פון די פערשיעדענע עראפליינס וואס פליהען אין די וואלקענס, פון דעם שכל'דיגען דום־דום פון די דראטלאזע טעלעגראפען, קלינגט אב א הילכיגער געלעכטער אין גאנצען הייל אויף די קורציכטיגע מענשעלאך וואס האבען נאך ניט אויסגעקלערט קיין מאשינע ווי־צו וויסען וואס הינטער זייערע אקסלען טהוט זיך, און האבען שוין מאשינעס ווי צו קריכען אונטערען וואסער און צו פליהען אין די הויכע וואלקענס און צו וויסען פאר א סעקונדע וואס פאר צעהן טויזענדער מייל'ען טהוט זיך.

און דער פאסענדער מאמענט איז אנגעקומען.

און געוועהנליך איז דער שטן ניט קיין גרינגער און דיעזע געלעגענהייט ניט דורכגעלאזען.

ווי א שווארצע מחנה ראבען אויף א מלחמה פעלד אזוי האבען זיך א לאז געטהאן די גאנצע חבריא מיט א פערצווייפעלטען געשריי פון נקמה, מען האט צוגענומען אויף ארבייט אלע אלטע הענד און אויך די נייע וואס זיינען געבארען געווארען אין דעם משך פון אזוי פיעל יאהרען פון יעדער זינד וואס די מענשען טהוען אויף דער וועלט און עס האט זיך אנגעהויבען די ערשטע "ביזי טיים".

יעדער פון זיי האט געקראגען א בעזונדערען ארדער וואו ער זאל זיך געפינען און וויפיעל שטעדט ער זאל חרוב מאכען, וויפיעל מענשען ער זאל פערניכטען, וויפיעל שיפען ער זאל דערטרינקען און אזוי ארבייטען זיי שוין זעקס מאנאטען און עס איז נאך ערשט אן אנפאנג.

מען ארבייט שוין אווערטיים און אנדערטיים און עס איז נאך ארבייט אהיבער דעם האלז.

מען האט הונדערטער שטעדט חרוב געמאכט, מיליאנען מענשען פערניכטעט עס איז אבער נאך ניט די גאנצע און אין מיטען ארבייט לאזט א שטן ניט און די מענשען האבען אבער צופיעל אנגעארבייט, איז דעם שטן טאקי איינגעפאלען אין קאפ א גוטער איינפאל, ער וועט צונעהמען א פארטנער וואס זאל אויך קענען טאנצען גלייך מיט איהם און העלפען איהם אין זיין ארבייט.

און ווער איז נאך א בעסערער פארטנער ווי אונזער מוטער ערד. אונזער מוטער ערד האט דערזעהען אז דער שטן מיט זיינע מחותנים טאנצען שוין זעקס מאנאטען און דער הערשער פון דער וועלט זיצט פון דער ווייטענס און שמייכעלט איז דאס מסתמא א שמחה של מצוה, נו דארף מען אויך נעהמען אן אנטהייל אין דעם.

און דער שדוך איז געשלאסען.

און כדי צו ווייזען דעם שטן, אז ער האט זיך גאר ניט גענארט מיט זיין פארטנער האט זי איהם אויף א פראבע געוויזען וואס זי קען און האט אביסעל א טאנץ געטהאן...

דער שטן איז שיער ניט משוגע געווארען פון פרייד, דערזעהענדיג אז זיין פארטנער וועלכען ער האט זיך גענומען מעהר ניט מיט צו העלפען שטייגט נאך איהם אריבער טויזענדער מאהל און דאס וואס ער דארף זיך מאטערען עטליכע טעג מיט דער הילף פון ביקסען און קאנאנען מאכט דאס די ערד אין פינף מינוט.

און די אמת'ע טענץ האט זיך ערשט יעצט אנגעפאנגען.

עס טאנצט דער שטן, עס הוליען דיא מלאכי חבלה, זיי האבען יעצט אלעמען אין דער ערד.

וויכטיגע נייעס פאר אלע אידען פון דער וועסט ענד.

די בעסטע וויינען און ליקער

מיר זענען אין דער רעכטער הארץ פון דער אידישער געגענד. 25 יאהר אין די ביזנעס און מיר האבען די בעסטע קענעדער און אימפארטירטע קאניאקען און בראנדים צו די ביליגסטע פרייזען.
א ספעשיעל דיסקאונט פאר חתונות, פארטיעס און זא ווייטער.
מיר גאראנטירען פולע צופריעדענהייט.
פערזוכט נאר און דאס אלעס האט איהר פיין
201 טעינט פאטריק סטריט.
ש. פעטערסאן, פראפ. טעלעפאן קאללעדזש

האט איהר שוין בעזוכט דעם נייעם

דיינינג רום אונד רעסטאוראנט

איז 192 ספעדיינא עוועניו, (ניער קווין)
עס איז פיר אייער אייגענעם בעקעפיט
דאס שעהנסטע פלייז אין אקאמעדיישאן פיר ליידיס און דזשענטעלמען.
גוטע געשמאקפאלע כשר'ע שפייזען און גוטע בעהאנדלונג גאראנטירט.
נרינבלאט, 192 ספעדיינא עוועניו, (גענען איבער פהיבי סטריט)

הארדוועיר און קאטלערי

דאס בעסטע פלאטץ פאר אלע סארטען הארדוועיר, נעז פיקטשורס, נעז מענטעלס און גלאובס, עלעקטריק פיקטשורס, פייפ סטאוום, קאל־אויל היטערס, גלאז און קיט (פוטטי) פיינטס און אוילס א. ז. וו. ביי
G. H. IBBOTSON
343 באטהורסט סטריט
טעלעפאן קאלעדזש 6242

דייאנא סוויטס

„די סטאר פון קוואליטעט"
די שעהנסטע און ראיעלסטע איז קרים פארלאר אין טאראנטא
הייסע געטרענקע צו יעדער צייט.
דעם גרעסטען אויסוואהל פון אלערליי חיימיש געמאכטע טשאקאלאדעס און קענדיעס.
153 יאנג סטריט

קאנטאר וואלאדאווסקי האט געמופט אין 62 בראנזוויק עוועניו
דער טעלעפאן נומער איז דער זעלבער וואס עס איז געוועזען

דער גרעסטער אנטיסעפטיש מוהל
און דער מאדערנסטער מסדר קדושין אין טאראנטא

איז
קאנטאר וואלאדאווסקי
רופט מיך און איבערציינט אייך.
קאנטרי לייט קענען מיך אויך אנגאזשירען פאר שמחות. מיין וואהנונג איז 62 בראנזוויק עוועניו, און מיין פאן נומער איז 1076 קאלעדזש.
פיר ארעמע אומזאנסט.

רעווערענד קאפלאן

משגיח פון דער אידישער פאלקס־קיך, הכנסת אורחים און חברה אימיגראנט אייד סאסייטי.
איך מאך בעקאנט דאס איהר טרעפט מיר אימער צו הויז וואו איך נעהם אן מוהל־שאפט און סדור־קדושין, איך גיב טערידוש לייסענס צו אלע חתן־כלות. פ ר י ז.
פערגעסט ניט מיין אדרעס איז:
166 דזשאהן סט. טעלעפאן ערלייד 1545
אייער פריינד
חזן קאפלאן

סטאוום, ריפערינג, און פורניסעס — צו ביליגע פרייזען
מאפאט נעז און קוילען רענדזשעס
WESTWOOD BROTHERS
636 St. Queen W. Phone Adel. 1518

דר. טוראפסקי

185 ספעדיינא עוו.
טעלעפאן אדעלייד 8224
אפיס שטונדען:
1 ביז 3 נאכמיטאג. 7 ביז 8 אבענדס.

א גליק פאר טאראנטאר אידען

עס האט זיך ערשט ערעפענט א האלסייל ביזנעס פון די בעסטע ענגלישע און יארקשיר וואלענע שטאפען וואו איהר קענט קריגען די בעסטע און שעהנסטע ווארעם פאר סוטס אבער־קאוטס און פענטס מיט האלסייל פרייזען. אויך טיילארס טרימינגס ביי:
J. LUBINSKY
248 Simcoe St Phone Main 6446

הודעה מהרב מאיר צבי לעוויא
108 באלד ווין. טעלעפאן קאל. 6903.
איהר געפינט מיר צו יעדע צייט אין הויז צו ענטפערען אלע רבנישע ענינים, דהיינו ואלות, דין תורות, עצות טובות בין איש לאיש, אויך צו סעטלען אלערליי טראבעל בין איש לאשתו, און אויך סדרי קדושין. געדענקט, אז ע"פ דין המשרה איז קיינער נים בערעכטיגט צו זיין א מסדר קדושין נור א רב. עס אי זא פליינער דין, כל מי שאינו יודע בטיב גיטין וקדושין לא יהא לו עסק עמהן.. אויך ווארום זאלט איהר אין אזעלכע שלעכטע צייטען אוועק ספענדען אומזיסטע געלד אויף אלערליי נארישקייטען ווען איהר קענט בעקומען חופה וקדושין ביי מיר אין הויז מיט די גרעסטע צופרידענהייט. גאט וועט אייך געבען א גוטען מזל אין מיין הויז, קומט אין הויז אדער טעלעפאנירט אויף דעם אויבענדערמאהנטען פאן.

ספעשעלפיר אידען

היגע און אימפארטירטע וויינען. שנאפסען און קאניאק, אלעס פון בעסטען סארט צו ביליגסטע פרייזען.
אין ראיעלסטען פלאטץ
קאלעדאניען ליקער סטאר
3 מעקאל סטריט, פאן מיין 2367.

דר. מ. פיווניק
.·. דענטיסט .·.

קאר. קווין סט און ספאדיינא עוו.
טעלעפאן ארעלייד 4067
בענק אף האמילטאן בילדינג
Dr. M. PIVNICK B. A. Sc.
Room 2

ספעשעל פיר די לע'ער פון „זשורנאל"!
$1.00 בלויז $1.00
פרענטש קלינען און פרעסען סוטס יאס געלד צוריק אויב די ארבייט איז נים ריכטיג
די עפישענט פרעסינג קאמפאני
— 205 ספעדיינא עוו. —
קלינינג, פרעסינג, פארבען, פאררוכטען פרויען און מענער קליידער
ס. זייד פראפ. טעלעפאן ערלייד 2897

ווילט איהר א גוטען מוהל וועלכער איז 22 יאהר אין פראקטיס, דאן שיקט נאך
חזן מאנאוויטש
פון מיקאל סטרים שוהל
207 מיקאל סט. טעלעפאן קאלעדזש 2033
— ארימע אומזאנסט —

וויכטיגע בעקאנטמאכונג!
די בעריהמטע ווארשעווער אקושארקע
ענע ראמאנאווסקי
איז מודיע דעם געשעצטען פובליקום אז זי האט זיך בעזעצט אין 233 סימקאו סטריט. איך האף פון אייך פאטראניזירט צו זיין.
אכטונגספאל
ענע ראמאנאווסקי
טעלעפאן ערלייד 1543.

ס. ליוויי

לייף, עקסידענט, פייער. און פלייט גלאס אינשורענס.
טעלעפאן קאלעדזש 8101
81 St. Patrick St.

דר. ד. ה. ביטאן

דענטיסט
כ׳ בעסטע ארבייט צו די ביליגסטע פרייזען קיינע שמערצען
טעלעפאן קאללעדזש 6881.
344½ באטהורסט סטריט
קארנער ארטהור סטריט
D. H. BEATON, Dentist
344½ Bathurst Street, Cor. Arthur

דר. מ. קייטס

דענטיסט
218½ קווין סטריט וועסט
קארנער קווין און מעקאל סטריט.
DR. M. KATES, Dentist
218½ QUEEN ST. WEST
PHONE MAIN 979

טעלעפאן: ארעלייד 1403
ה. דזש. מעקדאנאלד
לאא אפיס
באריסטער, סאליסיטאר. נאטארי, געלד צו פערלייהען
ראבינס בילדינג
וויקטאריא און ריטשמאנד.

גרובערס

ערשטע קלאסע כשר רעסטאראנט
218 קווין סטריט, וועסט
טעלעפאן מיין 2574
רעגעלער דינער 25 סענט מיט פאלטרי 50 סענט ברעקוועסט, דינער און סאפער סערווירט.
מיר סערווירען אויך מילכיגס צו ארדער

פערלאנגט

מענער זיך צו לערנען דעם בארבער טרייד
תמיד זיכער צו קריגען בעשעפטיגונג מיט גוטע וויידזשעס.
מיר וועלען אייך אויסלערנען אין עטליכע וואכען.
שרייבט פאר איינצעלהייטען און פאר א קאטאלאג פריי
The Moler Barber College
221a QUEEN STREET EAST

דענטיסט

דאקטאר וו. ה. קאלבארן
ספעציאליסט אין ציהענער ציהען
רום 601, קענט בילדינג
יאנג און ריטשמאנד סטריטס
טעלעפאן מיין 2149.
טאראנטא

Will You Help The Hospital for Sick Children, the Great Provincial Charity?

Dear Mr. Editor:—

Thanks for the privilege of appealing through your columns on behalf of the Hospital for Sick Children. The Hospital takes care of sick and deformed children, not only in Toronto, but in the Province, outside of the city.

This coming year, of all the years in the Hospital's history, has a more serious outlook, as regards funds for maintenance, than any year that has passed its calendar.

So many calls are being made on the purses of the generous people of Toronto and Ontario, to help the soldiers of the Empire, that as I make my daily rounds through the wards of the Hospital, and see the suffering children in our cots and beds, the thought strikes me as to whether the people will as of old, with all the demands made upon them, answer our appeal and help to maintain the institution that is fighting in the never-ending battle with disease and death, in its endeavor to save the stricken little ones in the child-life of Ontario.

Last year there were 394 in-patients from 210 places outside of Toronto, and in the past twenty years there have been 7,000 from places in the Province other than Toronto.

It costs us $2.34 per patient per day for maintenance. The municipalities pay for patients $1 per patient per day; the Government allows 20 cents per patient per day; so, deducting $1.20 from $2.34, it leaves the Hospital with $1.14 to pay out of subscriptions it receives from the people of Toronto and the Province. The shortage last year ran to $18,000.

Since 1880 about 1,000 cases of club feet, bow legs and knock knees have been treated, and of these 900 had perfect correction. Nearly all these were from different parts of the Province outside of the city of Toronto.

Remember that every year is a war year with the Hospital; every day is a day of battle; every minute the Hospital needs money, not for its own sake, but for the children's sake. The Hospital is the battle-ground where the Armies of Life have grappled with the Hosts of Death, and the life or death of thousands of little children is the issue that is settled in that war. Will you let the Hospital be driven from the field of its battle to save the lives of little children for the lack of money you can give and never miss?

Every dollar may prove itself a dreadnought in the battle against death, a flagship in the fleet that fights for the lives of little children.

Remember that the door of the Hospital's mercy is the door of hope, and your dollar, kind reader, may be the key that opens the door for somebody's child.

Will you send a dollar, or more if you can, to Douglas Davidson, Secretary-Treasurer, or

J. ROSS ROBERTSON,
Chairman of the Board of Trustees, Toronto.

Real Estate
ריעל עסטייט

אן ארומע פאמיליע קען קריגען א וואהנונג פריי פאר 3 אדער 4 מאנאט. זיך צו ווענדען שריפטליך אין אפיס פון אידישען זשורנאל.
1395—1—27

צו פארענטען 3 רומס מיט אלע קאנוויניענס. 6 דאלאר. אין 172 יוקלייד.
1386—1—25)

צו פערענטען א הויז פון 7 רומס, מיט אלע קאנוויניענס אין נעסאן סטריט $15 א מאנאט רענט, פרעגען 104 נעסאן סטריט.
1380—1—24)

צו פערענטען א רעג־שאפ מיט אלעס וואס אנבעלאנגט צו אזא שאפ. אויך לייסענס. זעהר ביליג רענט. פרעגען 124 וויליאם סטריט.
1378—1—23)

צו פערענטען א בריק הויז, 8 רומס סטייבעל אין די בעק, אלע קאנוויניענס אין אסינגטאן עוו. ניר קאלעדזש, $18.00 א מאנאט. נאכצופרעגען אין 70 באלדווין סט. אדער ביי סעמיועלס 7 בעלוויו פליים
1366—1—25

צו פערענטען א הויז מיט 8 רומס, אלע קאנוויניענס $18.00 א מאנאט אין 72 בעלוויו עוו. פרעגען 125 אקספארד סט.
1361—1—15)

צו פערענטען א קאטיטש פון 5 רומס אין 19 סענטער עוו. $10 א מאנאט רענט, פאן קאלעדזש 4735.
1368—1—23)

א קלינינג, פרעסינג און רעפיירינג שאפ צו פערקויפען, גאראנטירט א לעבען צו מאכען. נאכפרעגען 600 יאנג סט.
1—25)

הארדוואוד פלארינג
גאראנטירט באירטש, מייפעל, פלעין און קווארטערד סאוטהערן אאוק.
קענעדע וואוד ספעשעלטי קאמפאני ארילליא, אנטאריא.
1168—2—8)

איך וועל בייטען וועלכע עס איז, אדער אלע, פון די פאלגענדע פראפערטיס, פאר גוט לאקייטעד הייזער, סטארס אדער בילדינג לאטס אין טאראנטא:
א גוט וואהנונג מיט סטייבעל, אין גרענד וועלי, אנט.
א בריק־סטאר אין גרענד וועלי.
א גרויסארטיגער דראג, גראסערי אדער בוט און שוה סטענד.
א בריק סטאר, אין ביעטאן, אנט. סענטראל לאקיישאן.
זעקס גוטע לאקייטעד לאטס אין פארקדייל, סאסקאטון.
פופצעהן לאטס, אין וועסט־מאונט סאסקאטון; גוט לאקייטעד.
זעקס לאטס — סענטראל לאקיישאן אין רידזשיינא, סאק.
קווארטער סעקשאן (160 אקער) אנאומפרואווד לענד אין אלבערטא; נעבען א גוטער שטאט ביי דער סי. פי. אר.
האלבער סעקשאן 320 אקער) פון אנאומפרואווד לענד אין אלבערטא, אין עדמאנטאן דיסטריקט; נאהענט פון דער קענעדיען נארטהערען ריילוויי.
צוואנציג שערס (פאר וועליו $100 יעדער) פון אויסגעצאהלטען סטאק אין א גוט בעוואוסטע לאנד קאמפאני.
$3500 אינטערעסט אין א טאראנטאר סינדיקאט וועלכער איז דער אייגענטהימער פון א וויכטיגען יאנג סטריט קארנער.
פופציג אקער לאנד אין טאונשיפ אמאראנטה, דאפפערין קאונטי.
וועל אננעהמען סעקאנד מארטגיידזשעס אויף גרענד וועלי פראפערטי אדער פאר לאטס קליער פון ענקאמברענסעס אין סאסקאטון אדער רידזשיינא אדער פאר $2000 סטווארט און מעטהיום סטאק, וועלכער איז פאלשטענדיג אויסגעצאהלט.
J. J. White P. O. Drawer 495
Telephone 126 Orangeville Ont.
1395—27

Situations Vacant

פערלאנגט אויטאמאביל טייערס פון 5 סענט צו 7 ס. א פונט, סייזעס 3¼ ביז 30 צו 4 ביי 34. וועט צאהלען קעש. עדווארד קנעכטעל 389 קיהל סטריט פאן 2069 דזשאנקשאן.
1364—1—26)

איך וויל קויפען א סטאר אין קווין וועסט אין סאוד סייד, א גוטע איינצאהלונג פרעגען אין „זשורנאל" באקס 100.
1365—1—26)

עקספרעסען און שווערע וועגענס, ווי אויך פוירסט קלעס קערידזשעס פיר חתנות צו רענטען, פרייזעס פון $100 ביז $1.75 יעדער. ספעשעל פרייזעס פיר לויות. האלנרייווס ליווערי, 11 גרענדזש עוו. פאן קאלעדזש 4953.
1391—1—29

יעצט איז די צייט.

צו לערנען ענגליש, בוקקיפינג, שארטהענד, טיפרייטינג און אנדערע קאמערציעלע געגענשטענדע. ספעציעלע ראטען צו לעזער פון אידישען זשורנאל וואס ווענען אנפאנגען אין יאנואר.
ווענדעט זיך פאר איינצעלהייטען צו וואטסאנס ביזנעס סקוהל 442 יאנג סטריט
ס. ט. וואטסאן פרינס
15 יאהר עקספיריענס אין טאראנטא.

א קצור פון די גארשה וועסט לאנד געזעצע.

ו. וו. קארי
דעפיוטי מיניסטער אף אינטעריאר.

הכשר על שטן

חתן כלה זאלאדאסלעזאן

ע נ ד ע.

די בלינדע פערפיהרטע

א ראמאן פון דעם אידישען לעבען אין דער יעצטיגער צייט

ספעציעל געשריבען פאר דעם „אידישען זשורנאל" פון בן צבי
נאכדרוק פערבאטען.

(127־טע פארטזעצונג)

דוד'קע איז שוין געווען אזוי נייגעריג צו וויסען דעם רעזולטאט פון זיין ... טדעקונג, אז ער האט שוין ניט געוואלט ... אהרען אויף דער האכצייטס־רייזע, ... זיך אויף מארגען נאך זייער חתונה, האט ... געשיקט נאך א דאקטאר וועלכער האט ... רלען פערשלאפען מיט כלאראפארם או...

קיין קאלירען און קיין שום שווארצע זאך. אלעס האט איהר אויסגעקוקט שווארץ ווי א זעהענדיגער זעהט עטוואס אין א פינסטערער נאכט.

זי האט אבער צופיעל צייט ניט געזענט קוקען, זי האט אלע ווייליע געמוזט צומאכען די אויגען אויף עטליכע סעקונדען, עס האט זיך איהר דער קאפ גע...

THE DAILY HEBREW JOURNAL
H. WINBERG, President, Gen. Mgr. H. HIRSH, Editor
The Only Daily Jewish Newspaper in the Province of Ontario
PUBLISHED BY
— CANADIAN JEWISH PUBLISHING CO., LTD. —
67 Elizabeth Street Telephone Main 4582
SUBSCRIPTION RATES: $3.50 PER YEAR
SINGLE COPY 1c.
Entered as Second Class Mail Matter at G.P.O. Toronto, Ontario
January 22nd, 1913

די לופט-אדמיראלטען

גראף זעפעלין, דער דייטשער ערפינדער פון אזעלכע לופט-באלאנען, וועלכע קענען געקירעוועט ווערען וואוהין מען וויל, ווערט יעצט גערופען אין דייטשלאנד, „דער לופט-אדמיראל", ער האט דיעזען טיטול בעקומען פון דעם קייזער אליין.

דייטשלאנד האט די שטארקסטע לופט-פלאטע אין דער וועלט, זי האלט די זעפעלין-ערפינדונג אין געהיים און קיינער קען ניט קאנקורירען מיט איהר אין דער מלאכה פון ווארפען באמבעס פון דער הויך.

עס זאל הייסען, אז די זעפעלין-לופט-שיפען זענען נאך ניט אזוי פאלשטענדיג זיכער פון הארמאטען קוילען; עס זאל הייסען, אז א גוטער טיסער קען אויך א זעפעלין לופט-שיף ארונטערברענגען.

אבער אז זיי זענען בעסער פון אלע אנדערע מאשינען ווי ביי-פליינס און מאנא-פליינס, גיבען אלע צו.

דער נייער לופט-אדמיראל איז שוין א גאנץ אלטער מאן, אבער ער איז נאך שטארק און געזונד און ער האלט אין שטענדיגען פערבעסערען זיין ערפינדונג און אין געפינען נייע, אלץ בעסערע מיטלען ווי צו בעהערשען די לופט.

אין דער יעצטיגער מלחמה, זענען אלע דייטשלאנדס שונאים אין גרויס שרעק פאר די דייטשע זעפעלינען. לאנדאן און פאריז זיצען אין דער פינסטער, כדי ניט צו געבען דעם שונא א מעגליכקייט צו מאכען אויף זיי א נאכט-איבערפאל.

די זעפעלינען מאכען אבער טראצדעם איינעגע אטאקעס און אויב מען זאל גלויבען דייטשלאנד וואס זי זאגט, איז דאס ערשט אן אנפאנג פון איהר טהעטיגקייט אין דער לופט, ווייל זי פערשפרעכט צו אטאקירען די גרויסע ענגלישע שטעדט מיט א שוידערליכען האגעל פון פערניכטענדע באמבעס.

עס הערט זיך זאגאר, אז די דייטשען האבען שוין אויסגעבויעט איבער א הונדערט זעפעלין-שיפען און אז זיי מאכען יעצט די נויטיגע באמבעס צו אנפאנגען די פיעל פראיעקטירטע איבערפאלען.

לאמיר זיך פארשטעלען פאר א ווילע, אז די זעפעלין-פלאטע וועט זיין א געוואלדיגער ערפאלג און אז זי וועט ווירקליך חרוב מאכען גאנצע מדינות.

אדער לאמיר זיך פארשטעלען, אז גראף זעפעלין אדער זיין אייניקעל אדער אן אנדער דייטש וועט ערפינדען א שטיקעל נייע גאונות אין דער קונסט פון לופט-שיפען, אזוי אז דייטשלאנד זאל קענען מיט זיכערהייט בעפאלען אירגענד וועלכע לאנד און פאדערען פון איהר „גיב זיך אונטער אדער איך פערניכטע דיך!"

וואס וואלט דאן די וועלט געקענט טהון?

דייטשלאנד וואלט געקענט ווערען די הערשערין פון דעם גאנצען ערד-קיגעל, זי וואלט געקענט פערשקלאפען אלע פעלקער און נאציאנען; א דייטש וואלט שוין ניט גערארפט ארבייטען, ווייל זייער מדינה וואלט געקענט אריינגעהמען אזוי פיעל צינזען און קאנטריבוציע פון דער גאנצער וועלט, אז עס וואלט געווען גענוג פאר אלע דייטשען צו לעבען אין כבוד און אין נחת.

וואס וואלט די וועלט געקענט טהון אין אזא פאל?

מלחמות וואלטען דאן געווארען אויסגעשפיעלט; אלע ארמעען וואלטען דאן געווען איבעריג און נוצלאז, דייטשלאנד האט בעזיעגט די לופט און דערמיט געוואונען די איבערהאנד איף אלע לענדער; זי וואלט געוועען די שרעקליכסטע מאכט אין דער וועלט און אלע מענשען וואלטען גערארפט ווערען איהרע שקלאפען.

די מענשהייט וואלט דאן איינגעזעהען די נארישקייט פון דער „כל דאלים גבר פאליטיק"; זי וואלט זיך מעהר ניט געוואלט פערלאזען אויף אויסקעמפפען א שלום מיט כח, מיט מיליטער, אמוניציאן און געלד, נור זי וואלט זיך געמוזט א קעהר טהון צו דער מענשליכער מאראל.

די מענשהייט וואלט זיך דאן געווענדעט צו דייטשלאנד מיט דער בקשה, אז אין דעם נאמען פון מאראל און יושר, זאל זי אויפגעבען איהר העכערע מאכט און לאזען די וועלט צו רוה; מען וואלט זי געבעטען מיט גוטען, מיט תחנונים. זי זאל איינשטימען צו א שלום.

א ברירה וואלט מען דען געהאט?

און די דייטשען, זאגען מיר, וואלטען דעם פערלאנג פון דער מענשהייט נאכגעגעבען; זיי וואלטען עס געמוזט נאכגעבען, ווייל זיי וואלטען איינפאך מורא געהאט, טאמער ערפינדעט מען אויסער דייטשלאנד, נאך א בעסערען סארט לופט-שיף און דאן זאל מען ניט איסראטען ביז איין דייטש, אוים ביטערער נקמה.

דאס זעלבע וואלט מען געטהון מיט אן אנדער מלוכה וואס וואלט בעקומען די איבערהאנד דורך א גרויסער ערפינדונג.

הייסט עס, אז ס'איז יא פאראן א צושטאנד ביי וועלכען די מענשהייט וואלט אוועקגעלעגט איהר געוועהר און זיך גענומען צו יושר און געוויסען!

טא-ווארום טהוען עס ניט די מענשען יעצט, טאקי באלד?

דער תירוץ איז, דאס דער מענש ווערט נור דאן א גוטער און אן עהרליכער, ווען ער קען זיך אנדערש ניט העלפען; קיים אבער פיהלט ער, דאס ער האט ביד יענעם אונטערדריקען, טהוט ער עס סיי מיט און סיי אהן יושר.

די מלחמות וועלען דעריבער ניט פערשווינדען, ביז די מענשען וועלען זיך איבערצייגען אויף זיכער, אז אימעצער איז פאזיטיוו שטארקער אדער עס קען זיין אז אימעצער וועט זיך ארויסצייגען שפעטער צו זיין פאזיטיוו שטארקער.

די בלוט-פערגיסונגען אויף'ן שלאכט פעלד וועלען ניט איפהערען, ביז יענער צייט, ווען מלחמות וועלען ווערען אזוי גרוזאם, אז דער בע-זיעגטער וועט מוזען אין גאנצען פון דער וועלט פערשווינדען.

און מיר גלייבען אז דאס וועט קומען פון די לופט-שיפען און פון די לופט-אדמיראלען.

עס איז א צווייפעל איב דאס וועט געשעהען יעצט, דורך דעם ערשטען לופט-אדמיראל און דורך דייטשלאנד גראדע. אבער עס וועט זיכער קומען דורך אירגענד וועלכען שפעטערדיגען לופט אדמיראל.

די לופט-אטאקעס זענען אזוי הערליך-גרוזאם און אזוי ערפינדער-רישערקליך, דאס זיי וועלען מוזען ענדליך ברענגען צו אן אייביגען וועלט-פריעדען. די מענשען וועלען זיך כאפען אז אויף קראפט טאהר מען זיך ניט פערלאזען, אז מלחמות זענען צו געפעהרליך, זיי וועלען אויפהערען צו גלויבען אין זייער אייגענער מאכט, און זייערע ארמעען און קאנאנען און זיי וועלען זיך דערשרעקען איינער פאר דעם אנדערען.

זיי וועלען ציטערען פאר די לופט-אדמיראלען און פאר די פייערדיגע באמבעס וועלכע פאלען פון הימעל און פון וועלכע קיינער קען ניט זיין זיכער מיט זיין לעבען; אויף'ן שלאכט-פעלד, קענען זיך די קעניגע בעהאלטען הינטער דער ארמעע, אבער געגען די לופט-אדמיראלען איז אפילו דער קעניג מיט זיין גאנצען גענעראל-שטאב אויך ניט זיכער.

דער מאדערנער פייער מבול וועט אזוי ווי דער אלטער ביבלישער מבול אבווישען די זינד פון אונזער ערד. די לופט-אדמיראלען מיט זייערע לופט-פלאטעס וועלען ענדליך צווינגען אלע גנבים צו מאכען שלום, און געשטיצט גראדע אויף יושר. אהן סטראשונקעס און אהן אולטימאטומס.

די לופט-פלאטעס זענען די ערגסטע זאך אין דער יעצטיגער מלחמה, ווייל צוליב די לופט-אטאקעס, קען שוין יעצט די גרעסטע ארמעע ניט בעשיצען איהרע ציווילע איינוואהנער. ענגלאנד אדער פראנקרייך קענען למשל געווינען אויף'ן שלאכט-פעלד און דאך ניט זיין זיכער געגען דער צושטערונג און פערניכטונג פון לאנדאן און פאריז.

מיר זעהען שוין די רעזולטאטען פון דער ערשטער לופט-פלאטע מיט דעם ערשטען לופט אדמיראל. פאר קיין שום זאך ציטערען ניט אזוי די אליים ווי פאר דער פלאטע פון דעם דייטשען לופט-אדמיראל זעפעלין.

געגען די זעפעלינען איז ניטא קיין בעהעלטעניש, זיי קענען שוין טרעפען אפילו די גרויסע פריצים, די יעניגע פאטריאטען וועלכע שרייען אז אלע דארפען געהן קעמפפען און אליין בלייבען זיי זיצען אין זייערע פאלאצען.

דער ערשטער לופט-אדמיראל איז דעריבער א טריט נעהנטער צום אייביגען שלום, און מיר קענען האפען, אז דאס וואס עס האבען ניט געקענט אויפטהון די גרויסע פילאזאפען און נביאים, וועלען ענדליך אויפטהון די לופט-שיפען און די לופט-אדמיראלען.

אונזערע אידען און אונזערע שולען

מיט דעם אויפרוף פון דעם אידישען פאלקס פעראיין, וועלכער איז נעכטען געווען געדרוקט אין דיעזער צייטונג, אויפפאדערענדיג די היגע אידען צו עפענען שבת אדער זונטאג-שולען, ווערט פערצייכענט איינע פון די טרויעריגסטע זאכען אין אונזער היגען אידישען לעבען.

יונגע לייט, מעהרסטענס אינפערהייראטע האבען געצייגען די אויפמערקזאמקייט פון די עלטערע פאמיליען-פאטערס צו דער פערנאכלעסיגטער אידישער ערציהונג פון די היגע אידישע קינדער.

זיי די יונגע-לייט האבען צופעליגערווייזע ענטדעקט, אז די אידישע ערציהונג אין טאראנטא, איז זעהר פערנאכלעסיגט און אז הונדערטער אידישע קינדער זוכען נעבאך א פלאץ וואו צו הערען עטוואס וועגען אידען און יודענטהום און זיי האבען ניט וואו.

פון פינף ביז זעקס הונדערט אידישע קינדער מעלדען זיך יעדען זונטאג צו די קלאסען פון דעם פאלקס פעראיין, זיי קומען צולויפען הערען אידישע געשיכטע, וועגען אידישע ימים טובים, וועגען דער אידישער רעליגיאן און בלויז פאר הונדערט און פופציג איז דא פלאץ. די איבעריגע קעהרען צוריק אהיים מיט טרעהרען אין די אויגען.

און דעריבער פאדערט דער פאלקס-פעראיין ביי די היגע אידען, זיי זאלען איהם נאכטהון און אויך עפענען אזעלכע קלאסען יעדען שבת און זונטאג, דער פאלקס-פעראיין וויל זאגאר בעזארגען די קלאסען מיט לעהרער, ער וויל נור אז די אידישע טאטעס, זאלען געבען דאס פלאץ, די פיעלע לעדיגע שולען און בתי מדרשים וואס מיר האבען דא.

א פערקעהרטע וועלט געווארען. ערשט ניט לאנג פלעגען די טאטעס אבטונג געבען אויף דאס יודענטהום, די יונגע לייט פלעגען זיך דערפון אויסלאכען, און היינט צו טאג איז גאר געווארען פערקעהרט, די יונגע-לייט נעהמען זיך אן פאר דאס יודענטהום און די אלטע אידישע טאטע-מאמע זענען געווארען די בעקעמפפער.

אז די מעמבערס פון פאלקס-פעראיין, דאווענען ניט אין צוויי פאאר תפלין, דארפען מיר קיינעם ניט דערצעהלען אין דאך האלט עס שוין אזוי ווייט מיט דער פערנאכלעסיגונג פון דער אידישער ערציהונג, אז אפילו זיי, יענע פרייערע עלעמענטען און יונגע מענשען האבען איינגעזעהען די גרויסע עולה דערפון, טא וואס דארפען שוין טהון און זאגען די עלטערע, די פרימערע אידען?

עס איז גענוג טרויעריג, אז מען דארף די אידישע עלטערען דער-מאהנען וועגען ערציהען זייערע קינדער פיעל ווייניג אין אידישקייט, אבער די לאגע דא ביי אונז איז נאך א פיעל טרויעריגערע, דאס דערמאהנען העלפט שוין ביי אונז אויך ניט!

אידישע קינדערלאך, איבערהויפט פון ארימע פאמיליען און די זענען די מעהרסטע, געהן טאג-טעגליך אין קריסטליכע סקוהלס, לערנען ביי א קריסטליכען רבי, לעבען אין א קריסטליכער סביבה און ריידען א פרעמדע ניט-אידישע שפראך, און ווען זיי דערהייסען זיך פון די קריסטען, אז דער איד איז עפעס ניט ווי אלע אנדערע, און זיי ווילען אויסגעפינען וואס אזוינס איז טאקי דער איד, האבען זיי ניט וואו צו בעפרידיגען זייער פערלאנג.

אין דער זעלבער צייט שטעהען ביי אונז פיעלע שולען, גאנץ גרויסע געביידעס אין פוסטעווען, די שול-מעמבערס ווייסען נור אז זיי דארפען דארטען מיטען, אויסקלייבען בעאמטע, זיך ארומרייסען און ימים נוראים צייט קומען דאווענען.

מיר גלויבען ניט, אז דער אויפרוף פון דעם פאלקס-פעראיין וועט עפעס העלפען, מיר גלויבען ניט, אז די אידישע שולען וועלען עפעס טהון פאר דער ערציהונג פון די אידישע קינדער, דאס איז א שטימע אין דער וויסטעניש, אונזערע אידען זענען טויב, זיי זענען אהן הערצער און אהן קעפ.

ווארום זאל יעדע אידישע שול ניט זיין אפען אים שבת און אום זונטאג, אזוי אז אלע אידישע קינדער פון דער נאכבארשאפט זאלען קענען קומען און הערען עטוואס וועגען אידישקייט?

וואו איז דער איד וועלכער קען אונז איבערצייגען אז מען דארף עס ניט און אז די אידישע קינדער נויטיגען זיך ניט אין דעם, אדער זיי וואלטען ניט קומען אין מאסען?

אין דאך, זענען מיר זיכער, אז די שולען וועלען פערבלייבען געשלאסען און אז די שול-פרעזידענטען מיט די מעמבערס וועלען פערבלייבען אזוי אונוויסענד און ניט בעוואוסטזיניג ווי זיי זענען געווען בעפאר דעם אויפרוף.

און דאס מיינט, אז ניט נור האבען מיר קיין אידישע ערציהונג, נור מיר האבען אויך קיין שולען ניט און קיין אידען ניט.

מיר האבען פערמארגעדזשטע גרויסע געביידעס וואו מיר פיהרען אן עטליכע מאהל אין יאהר א מארקעט פון עליות און מיר האבען א סך פויערים וועלכע קומען אויף'ן מארקעט האנדלען מציאות.

אונזערע שולען זענען פערמארגעדזשט צו קריסטליכע קאמפאניעס, אונזערע נשמות צום דאלער און צו פוסטען כבוד, אונזערע אידישע קינדער צו די פאבליק סקוהלס און די אידישע ערציהונג איז פערמארגעדזשט צום קריסטענטהום.

וואס פאר א אידען, אזעלכע שולען; וואס פאר א שולען אזעלכע אידען!

ה. הירש.

די טערקען ווילען פייערען ווילהעלמס געבורטסטאג דערמיט וואס זיי ווילען יענעם טאג בעפאלען עגיפטען.

מיר האבען מורא אז די ענגלישע סאלדאטען אין עגיפטען זאלען אויך ניט פייערען...

גראף וויטע ארבייט זעהר ענערגיש פאר א שלום.

זאל שוין זיין פון א קאזאק אבי צום לעבען!

—):(—

אין וויען הערשט יעצט אן עפידעמיע פון פאקען.

ארעמער פראנץ יאזעף! אין אזא הויכער עלטער דארף ער נעבאך אנוי פאקען און מאזלען!

—):(—

די צייטונגען מעלדען, אז צוויי מיליאן פוילישע אידען זענען יעצט היימלאז.

אפשר מיינט עס, אז מיר זענען שוין אין גאנצען פטור געווארען פון דעם גלות-פוילען. דאס וואלט געווען א גוטע בעלוינונג פאר די גרויסע צרות.

די פאבל און דער אלגעמיינער ליטעראטור

פון א. ב. בענעט.

וואס איז א פאבעל?

עס ליגט פאר מיר א פראכטפאל-גע-בונדענער ביכעל, און די גאלדענע בוכ-שטאבען אויף'ן טאוועל דערצעהלען אונז אז אויב מיר וועלען זיך נעהמען די מיה צו עפענען דעם ביכעל וועלען מיר דארט געפינען "הונדערט טראפען טינט", וועלכע זיינען אהין ארייגעגאסען געווארען פון ה. הירש.

קודם כל ווילט זיך מאכען א בעמערקונג אז עס איז ווירקליך ערפרעהענד צו זעהען אזעלכע עסטהעטישע געדרוקטע און געבונדענע ביכער אין דעם אידישען ביכער-מארק, אזא ספר וועט זיך קיין אלל-זייטניק ניט קענען שעהמען ארייגצושטעללען אין דעם שעהנסטען מאהאגאני ביכער שראנק, צווישען די גויאישע יחסנים וועלכע דיענען איהם אלס ציערונג פאר דער הויז.

נאכהער ווילט זיך מאכען נאך א בעמערקונג, וואס חאט נאך אלץ ניט קיין שייכות מיט דעם תוכן פון דעם בוך, און דאס איז, אז טאראנטאר אידען מעגען זיך אנהויבען רייבען די אויגען אויס וואונדער איבער דער בעדייטונג פון אזא ערייגניס ווי דאס ערשיינען פון א נייעם בוך געדרוקט טאקי ביי אונז, אין סאמע עליזאבעט סטריט.

אונזער טאראנטא איז שוין ב"ה א פיינע אידישע שטעדטעל. באלד, באלד וועט זי זיך שוין קענען פערגלייכען אין דעם הינזיכט פון אידישקייט מיט אזעלכע שטעדט ווי כתריאליווקע, אדער יונעוו. אבער צו האבען ביז אונז אייגענע מחברים וועלכע קענען שאפען אויף'ן אידישען ביכער געביעט אזעלכע ווערק וועלכע זיינען יעדענפאלס ניט פון א באלד-פערניכטבארען כאראקטער איז א כבוד וועלכע ניט יעדע כתריאליווקע אדער יונעוו האט.

ניט לאנג צוריק איז אין דיעזער צייטונג געצויגען געווארען אויפמערקזאמקייט צו א נייעם ספר אין העבראעיש פון וועלכען דער פערפאסער איז אן איש טאראנטא, איך מיין דעם ספר מנחת יעקב פון הרב יעקב גארדאן, וועלכער איז א טאראנטאר (אויף ווי לאנג?) און דער קריטיקער האט זיך דאן זעהר שמייכלענד בעצויגען צו דעם ספר. יעצט, א קורצע צייט נאכדעם, קומט מיר אויס צו שרייבען א רעצענזיע איבער א צווייטען טאראנטאר ליטעראדישען פראדוקט. יעדער טאראנטאר פאטריאטישער תושב דארף זיך פרעהען מיט דער ליטעראדישער פרוכטבארקייט פון אונזער שטאדט.

אויב די טאראנטאר אידישע קהלה וועט ניט האבען קיין אנדערע זאכען מיט וואס צו שטאלצירען וועט זי יעדענפאלס האבען דיעזע צוויי דערמאהנטע ספרים. זיי וועלען זיכער איבערלעבען די מייסטע פון אונזערע אינסטיטוציאנען מיט זייערע פיהרער, אזא כח האט שוין דאס געשריבענע ווארט....

יעצט צום עיקר:

מר. הירש האט בייגעטראגען צו דער זשארגאנישער ליטעראטור הונדערט נייע, קורצע, אריגינעלע פאבעלען. יעצט שטעלט זיך די פראגע, אין דער אבשאצונג פון דעם ווערטה פון דיעזען בייטראג וואס איז איבערהויפט דער ווערטה פון א פאבעל? צו וואס פאר אן אבטהיילונג פון דער ליטעראטור געהערט די מעשה-לע וועלכע פאנגט זיך אן אדער ענדיגט זיך מיט א מאראל? (ביי מר. הירש'ן איז דער מאראל שטענדיג צום סוף פון דעם פאבעל. אנדערע פאבעליסטען, צ. ב. דער ענגלישער "גיי" האבען דעם מוסר השכל באלד ביים אנפאנג).

ווען מיר וועלען וויסען גענויער וואס עס איז אזוינס א פאבעל, וועלען מיר בעסער קענען בעשליסען וואס פאר א פלאץ מר. הירש'ס ביכעל פערדיענט אין דעם ליטעראדישען עולם האמת.

דעם עצם פון א פאבעל איז דער מאראל וועלכער איז איינגעוויקעלט אין א בעגעבענהייט וועלכע האט געזאלט פאסירען אדער אין דער טהיערען וועלט אדער אין דער וועלט פון ניט-לעבעדיגע געגענשטענדע. צוויי עלעמענטען זיינען נויטיג: א מאראל, וועלכער איז אן אבסטראקטער בעגריף, און קאנקרעטע געגענשטענדע, גיט קיין מענשען, וועלכע זאלען אין זייערע האנדלונגען אדער געשפרעכען, אדער אין זייערע כאראקטערע פערקערפערען דעם מאראל. דער מאראל איז די נשמה און די מעשה איז דער גוף.

דער פאבעל האט אין זיך די מעלה פון דער דידאקטישער ליטעראטור, דאס הייסט די ליטעראטור פון פילאזאפיע און וויסענשאפט, דערמיט וואס ער טראגט שטענדיג מיט זיך אין ארבעל, א מאראל, פון וועלכער דער לעזער קען שטענדיג פראפיטירען. אין דער זעלבער צייט האט ער אויך אין זיך די מעלה פון דער שעהנערער ליטעראטור — פון פאעזיע און קונסט — דערמיט וואס ער איז קאנקרעט. די דידאקטישע ביכער זיינען מייסטענס אבסטראקט און קענען ניט זיין פאפולאר. די בעלעטריסטישע ליטעראטור איז קאנקרעט, אבער זי ברענגט ניט דעם נוצען פון פראקטי[illegible] בולט'דיג א פיינעם מוסר השכל.

אבער דאגעגען ליידעט דער פאבעל פון דעם אונגליק וואס צוליעב דעם וואס ער האט צופיעל מעלות, האט ער קיינע פון די מעלות ניט פאלקאם, און אפטער איז דער חסרון פון האבען האלבע מעלות נאך ערגער ווי דער חסרון פון גאר ניט האבען קיין מעלות.

דער פאבעל איז דידאקטיש, אבער זיין מאראל מוז נויטיגערווייז, זיין אלגעמיין און עקספאזיטיש (הערשטעלענד) און ניט דעפיניטיוו און אנאליטיש. דער פאבעל צייגט אונז אז די מענשהייט האט אזא און אזא חסרון, אבער ער אנאליזירט ניט די עלעמענטען פון דעם חסרון און דערצעהלט ניט וועלכע מיטלען מען דארף בענוצען אום זיך צו בעפרייען פון דעם חסרון. דאס איז די אויפגאבע פון דער רייגער דידאקטישער ליטעראטור, זא ווי די פילאזאפיע און די הומאנע וויסענשאפטען.

דער פאבעל איז קאנקרעט, אבער זיין קאנקרעטע מעלה איז אן אויסגעדארטע און אן אויסגעטריקענטע אהן בלוט, אהן פלייש און אהן אדערען. די אלגעמיינע פאעזיע איז קאנקרעט, זי בעהאנדעלט ניט אבסטראקטע בעגריפע, די פאעזיע וועלכע בעהאנדלעט יא אבסטראקטע געדאנקען, די דידאקטישע פאעזיע, איז געשטעלט אויף א נידעריגען שטאפעל פון דעם לייטער פון דער ליטעראטור אויסגעצייכענטקייט — זי גיט זיך אב מיט דער שילדערונג פון מענשען און לעבעדיגע מענשליכע אינטערעסען. אבער דער סאמע עצם פון דער פאעזיע איז די לעבענסרייכקייט און פילפארביגקייט פון די סיטואציאנען וועלכע זי שילדערט. דער גרויסער פאעט מאהלט פאר אייך שטיקער לעבען און זייער קאנקרעטע אינדיווידואליטעט — מיר זעהען אין שעקספירס דער אין געטהע'ס אדער אין האמער'ס פאעזיע שטיקער לעבען מיט זייער פולען אינהאלט, שטיקער לעבען מיט זייערע פענבארע אייגענשאפטען, וועלכע נור די קינסטלער-אויג פון דעם זשעניע קען בעמערקען.

דאגעגען איז עס איינע פון די באזישע פרינציפען פון דעם פאבעל אז די געגענשטענדע זאלען זיין אדער חיות אדער ניט-לעבעדיגע זאכען, פארוואס טארען די העלדען פונ'ם פאבעל ניט זיין קיין געוועהנליכע מענשען? דער ענטפער איז אז מענשען האבען אין זיך צופיעל אינדיווידואליטעט, צופיעל שטריכען, פסיכאלאגישע און ספיריטועלע אייגענשאפטען וועלכע קענען פערטרינקען דעם רעיון פון דעם אבסטראקטען מאראל. דעם מענשענס וועזען איז צו קאמפלעקס צו קענען בענוצט ווערען אלס דאס פערקערפערונג פון אן איינציגען מאראל אדער שטריך. ביי אידען הערשט למשל דער בעגריף אז א געלער מענש (איך מיין ניט אין דעם אמעריקאנעם זין פון "געלקייט") איז א שמאי, אדער בעטריגער, און פיעלע מאהל ווערט דער אטריבוט (אייגענשאפט) פון געלקייט בענוצט אלס אן ארויס פיר דער אייגענשאפט פון פאלשקייט, אבער ווען מען זאל ווילען מאכען א פאבל פון וועלכען די העלדען זאלען זיין א געלער מענש און לאמיר זאגען, א טיעף טונקעלער מענש — אזא פאבעל וואלט פיליכט געווען מעגליך, אבער די העלדען וואלטען ניט געווען די קאנקרעטע מענשען, דער געלער מיט דעם טונקעלען, אין זייער רייכע אינדיווידואליטעט, זאנדערען די קאליערען, וועלכע סימבאליזירען געוויסע אייגענשאפטען. דער פאבעל וואלט געקענט זיין פונקט אזוי גוט ווען די העלדען זאלען זיין א געלע בארה, מיט א א שווארצע בארה, ווי ווען זיי זאלען זיין א געלער מענש מיט א טונקעלען מענש.

דער פאבל מוז אלזא בכיון האבען אלס זיי סוביעקט א חיה, אדער א ניט-לעבעדיגען געגענשטאנד כדי דער מאראל זאל זיין בולט אין איהם.

אן אינטערעסאנטע ערשיינונג אין דער געשיכטע פון דער דידאקטישער לי-

[illegible]

(פארזעצונג פאלגט)

דער דייטשער קריעגס-מיניסטער גענעראל פאן פאלקענהיים האט רעזיגנירט פון זיין אמט.

מיר וואלטען שוין געוואונשען צו הערען, אז די דייטשע קריעג אליין זאל רעזיגנירען.

— 0 —

די טערקען ווילען ארויסזאגען אלע אידען פון פאלעסטינא, די אנטלאפענע און ארויסגעטריבענע האבען זיך דערווייל געזעטעט אנקומענדיג אין עגיפטען.

עס ווידערהאלט זיך די אלטע געשיכטע. די בני יעקב אנטלויפען פון לאנד כנען פאהרען אריין קיין מצרים, מען זאל זיי נור ווידער ניט מכבד זיין מיט גושן!... (געה-שוין!)

ווען איהר קויפט הייוון פארערט נאר דיזען פעקעדזש
שטעלט זיך פון נאכגעמאכטע.

די אידען פון ענגלאנד און די מלחמה

די אידישע קהלה אין ענגלאנד, זאגט אן ענגלישע צייטונג, מעג . . . מיט רעכט שטאלץ זיין אויף איהרע . . . [illegible]

[illegible]

(פארזעצונג פאלגט)

אהן גליק

אן אריגינעלער שפאנענדער ראמאן פון אידישען לעבען אין ענגלאנד און אמעריקא.

ספעציעל געשריבען פאר'ן "אידישען זשורנאל"

פון בר צבי.

נאכדרוק פערבאטען.

קאפיטעל 1.

מר. דניאל קרעמער, א איד ניט קיין רייכער און א בעל מטופל מיט אכט קינדערלאך, איז אין א געוויסען אבענד געזעסען מיט זיין פרוי רבקה ביי זיין עס-טיש און ער האט געטרונקען טהעע.

מר. קרעמער איז געווען אן אלטער טרעוולער אין לאנדאן, ענגלאנד, ער פלעגט ארומפאהרען איבער די קליינע שטעדטלאך און דערפער פון דער מדינה און פערקויפען קליינע הויז-ארטיקלען, קעמלאך, בערשטלאך, ראזיר-מעסערס, פערשיעדענע פערפיום-באטעלאך און שמעקעדיגע שטיקלאך זייף.

יעדען טאג פלעגט ער ארויספאהרען אין אן אנדער פלאץ און יעדען אבענד פלעגט ער צוריק קומען אהיים נעכטיגען.

אזוי שנעל ווי ער פלעגט אריינקומען אין הויז נאך זיין טאג ארבייט, פלעגט איהם זיין פרוי גלייך דערלאנגען טהע, ער האט געמוזט צוערשט אויסטרינקען זיין פארציע, צוויי גאנץ גרויסע קאפעס, און דאן פלעגט ער אנפאנגען געבען לשון.

ער פלעגט צוערשט דערצעהלען וואס מיט איהם האט פאסירט, ווען ער האט פארן טאג געזעהען, וואס פאר א מענשען ער האט בעגעגנט, וואס פאר א פריידען און וואס פאר א ליידען ער האט פאר'ן טאג דורכגעמאכט, און גאר צום סוף פלעגט ער ארויסנעהמען די בייטעלע און איבערצעהלען זיין לייזונג.

ווי געזאגט, איז ער געווען א טאטע פון אכט קינדערלאך, ער איז געווען א בעל הוצאה פון דרייסיג שילינג א וואך און דיעזע הוצאה האט ער מיט גרויסע צרות אימער פערדיענט.

איז ער אבער געווען קראנק א פאאר טעג אדער א קינד האט זיך איהם אוועקגעלעגט קראנק, פלעגט ער שוין ווערען הינטערשטעליג און מוזען די צווייטע וואך ארבייטען פיעל שווערער.

אין דעם אבענד ווען אונזער געשיכטע פאנגט זיך אן, איז ער דאס ערשט געקומען פון וועג, ער האט געהאלטען אין טרינקען זיין פארציע, און זיין פרוי, זיצענדיג ביי זיין זייט מיט איהר קלענסטער קינד אויף איהרע הענד, האט שוין געווארט מיט אונגעדולד צו קענען אנפאנגען ריידען מיט איהם.

זי איז ניט געווען אזוי נייגעריג צו הערען וויפיעל ער האט געמאכט דיעזען טאג, ווי זי האט געוואלט איהם דערצעהלען א שטיקעל פרעהליכע בשורה. זיא האט אבער געוואוסט, אז איידער ער וועט אויסטרינקען זיין פארציע טהע און איבערצעהלען זיין טאג לייזונג, קען זי מיט איהם וועגען גארנישט ריידען.

ווען ער איז ענדליך פערטיג געווארען מיט זיינע מלאכות, האט זיך זיין פרוי צו איהם געווענדעט מיט א שמייכעל אויף איהרע ליפען.

"דניאל! איך האב פאר דיר א פרעהליכע בשורה, איך האב היינט בעמערקט, אז משה'לע האט זיך געקושט מיט ליזא'ן."

"ווען און וואו האסטו דאס געזעהען?" האט דניאל געפרעגט איבערראשט.

"איך האב דאס געזעהען אין האל, איך בין געווען ארויס פון הויז אין גראסערי פאר א ווייל, זיי זיינען ביידע דאן געזעסען אין פארלאר, ווען איך בין נאכהער געגאנגען צוריק, איז ער שוין געווען פערטיג צום אוועקגעהן, ער איז געשטאנען מיט ליזא'ן אין האל, זיי האבען זיך געזעגענט און ער האט זי א קוש געטהאן."

"ביזטו זיכער אין דעם, אפשר האט זיך דאס דיר בלויז אויסגעוויזען?"

"ניין, חלילה! וואס דענקסטו איך בין א קינד? איך האב עס געזעהען מיט מיינע אויגען און געהערט דעם קלונג מיט מיינע אויערען, דאס איז אזוי זיכער ווי מיר האבען יעצט נאכט אויף דער וועלט."

"נו, וואס דענקסטו זאל דערפון ארויסקומען?"

"זאג דו, ביזט דאך עפעס א איד א חכם!"

"עס וועט זיין א שידוך, יענטע דו איינע!" האט דניאל אויסגעשריהען מיט שמחה, משה'לע איז ניט פון די בחורים וואס מאכען זיך נאריש, ער וואלט עס מיט אונזער ליזא'ן קיינמאל ניט געטהאן, ווען ער זאל טאקי ניט דענקען חתונה האבען מיט איהר, ער איז דאך א שטיק בריליאנט, א טהייער קינד ווי גאלד, הלואי זאלען אלע מיינע קינדער ניט טרעפען ערגער ווי ליזאטשקע האט געטראפען."

"טאקי אזוי, אמן!" האט די פרוי צוגעשטימט מיט א פרומער מינע.

"וואו איז זי יעצט?" האט דניאל א פרעג געטהאן.

"זי איז אוועק צו א מיטינג אין איהר ציון-סאסייטי, האט די פרוי געענטפערט, זי וועט באלד צוריק קומען, זי איז שוין דארטען מעהר ווי צוויי שטונדען."

"וואס איז דא דער וואונדער, וואס ער גלייכט זי," האט דניאל געזאגט, "זי איז קיין עין הרע אזוי שעהן און סימפאטיש, אז זי לאכט קען זי יעדען איינעם בעצויבערען, זי האט אזעלכע שעהנע צייהנדלאך און אזעלכע פראכטפאלע חן-גריבעלאך אין די באקען."

"עס זאל איהר נאר קיין עין הרע ניט שאדען, זי איז שעהן ווי א מלאך", האט די פרוי געזאגט א צופריעדענע.

"האסט מיט איהר עפעס גערעדט?" האט דער מאן ווייטער געפרעגט.

"ניין! מען דארף ניט," האט די פרוי געענטפערט, "אז אלעס וועט זיין ביי זיי פערטיג, וועלען זיי שוין אונז אליין דערצעהלען, ניט זי, ניט ער, האבען געזעהען אז איך האב זי בעמערקט. ווייל אזוי שנעל ווי איך האב זיי בעמערקט האלטענדיג זיך, בין איך אריינגעלאפען צו דער דאונסטייזדיגער שכנה, כלומר'שט וועגען א טעפעל עפעס צו בארגען, איך בין דארטען פערבליבען ביז איך האב געזעהען, אז ער איז אוועקגעגאנגען און ווען איך בין נאכהער אריין צוריק אין הויז, האב איך זי געטראפען אונטערזינגענדיג א פרעהליכע ליעדעל, זי האט זיך געמאכט ניט וויסענדיג, אט ווי ניט זי מיינט מען."

דניאל האט געלאכט.

"א גרויסע גנב'טע! עס איז פון דעסטוועגען אן עולה פון איהר וואס זי בעהאלט עס פון אונז, וואס האט זי מורא, מען וועט איהר קאליע מאכען?"

"א קינד, זי שעהמט זיך פאר אונז," האט די פרוי געזאגט, "און אפשר טאקי וויל זי, אז ער אליין זאל עס אונז זאגען, ער זאל ערקלעהרען אז ער פערלאנגט צו ווערען אונזער איידים."

"אייגענטליך האב איך שוין לאנג פערשטאנען אז ער טראכט וועגען איהר," האט דניאל געזאגט לאנגזאם פעררויכענדיג זיין ליולקע-ציבוק, "איך האב דאס אבער אליין ניט געוואלט גלויבען, דער יונגאטש קען דאך קריגען צעהן טויזענד [illegible] נדן, א קלייניגקייט עפעס אזא נאמען ווי ער האט! היינט צו וועמען ער קומט אריין אין די הייזער! צו די גרעסטע מיליאנערען. ווי עס ווייזט אויס, איז דאס אבער א בעשערטע זאך פון גאט און מיר דארפען איהם דאנקען פאר זיין גרויס חסד וואס ער האט אונז געטהאן."

"הלואי רבונו של עולם זאל נור אלץ מקוים ווערען," האט די פרוי געזאגט גלאצענדיג איהרע אויגען צום סטעליע, "עס איז פשוט צו גוט צו גלויבען, משה'לע אונזער איידים! אונזערע בעקאנטע וועלען דאך צופלאצט ווערען פאר קנאה, עפעס א קלייניגקייט אזא אבן טוב! וואו נעהמט מען דאס גאר, עס וואלגערען זיך עפעס אין די גאסען אזעלכע יונגע-לייט?"

"אז עס איז בעשערט פון גאט איז פערפאלען," האט דניאל געזאגט, "מיר מעגען זיך יעצט אבגעבען איינע די אנדערע א פרעהליכען מזל טוב."

"עס וועט אם ירצה השם זיין נחת", האט די פרוי געזאגט.

"נחת זאגסטו?" האט דניאל אויסגערופען, "בהמה דו, עס וועט זיין נחת און עושר און כבוד און א גוטע עלטער, משה'לע איז ניט קיין חזיר, ער געדענקט וואס איך האב פאר איהם געטהאן און ער וועט מיר מיט גאטעס הילף בעצאהלען כפל כפלים."

"איך וועל פון דעסטוועגען א פרעג טהון ביי איהר," האט ער צוגעלעגט נאך א קליינער פויזע, "ווארום זאלען טאטע-מאמע ניט וויסען וואס זייער קינד ווייס? ווארום זאל זי פאר אונז האבען סודות? אויב זי וויל ניט אז מיר זאלען וועגען דעם ריידען מיט איהם, וועלען מיר דאס איהר צוליעב טהאן, מיר וועלען זיך מאכען ניט וויסענדיג און א ווארט ניט ריידען, אבער צווישען אונז און איהר דארף דאך עס קיין סוד ניט זיין!"

"מען דארף ניט, דניאל, אפשר ווילען זיי אונז סורפרייזען," האט די פרוי געזאגט, "לאז זיי געמאך, זי איז גליקלאך און צופריעדען, טא זאל עס איהר וואויל בעקומען, אין דער געהיימנים אליין ליגט דאך עפעס פאר די פערליעבטע א ים מיט צויבער און מיט גליק, לאז זיי צורוה, פאלג מיך, מאך זיך אין גאנצען ניט וויסענדיג!"

"זאל זיין אזוי," האט דער מאן איינגעשטימט, רייבענדיג זיך די הענט פאר שמחה. "אט קומט זי טאקי אן, איך הער שוין ווי זי לויפט אויף די טרעפ."

(פארטזעצונג פאלגט)

אין שטאדטישען טעפעל

פון יאכנע דער שטאדט-קעכין

ברוכים הבאים אידען! זייט מיר ווילקאמען! זעצט זיך צו'ם טיש, איך דערלאנג אייך תיכף מיינע היינטיגע מאכלים.

קיין פלייש זאלט איהר היינט ניט ערווארטען, ווייל איך האב אין גאנצען אויפגעהערט צו געברויכען דיעזען וויכטיגען ארטיקעל, עס איז פשוט ניטא וואו צו קריגען קיין כשר שטיקעל פלייש אין טאראנטא. יעדער רב אדווערטייזט, אז ביי זיין בוטשער און אין זיין שלאכט-הויז איז די פלייש אמת כשר, זיכער כשר און גלאט כשר און צום סוף געפינט מען אויס, אז ביי איין בוטשער האט מען פערקויפט א טריפה קאלב, ביי איינעם א טריפה קאפ, ביי נאך איינעם א טריפה'ן זייט און ווען די רבנים קומען זיך צוזאמען אויף א מיטינג, זענען זיי אלע מודה, אז קיין כשרות איז אין ערגעץ ניטא.

יאכנע איז א כשר'ע אידענע, זי וויל ניט ריזיקירען איהרע כשר'ע כלים און דעריבער קויף איך גארניט קיין פלייש. ווער עס וויל קומען עסען אין מיין גאר'קיך, דארף זיין צופרידען מיט פארוועע אכילות, אדער העכסטענס מיט מילכיגס.

אבער דערפאר האב איך אזוי פיעל פארוועע זאכען, וואס קענען שטיען פאר אלע טאראנטאר אידען. איך קען אייך געבען א צעטעל פון מיינע אלע שפייזען און קלייבט אייך אויס וואס איהר ווילט אליין.

אט האב איך זיי אלע איינע נאך די אנדערע מיט דער פרייז פון יעדען מאכל טאקי דערביי.

(1 א פארוועער יודענטהום, ס'איז רעכט יא כשר'ע פלייש, ניט כשר'ע פלייש אבי מיט א סענט ביליגער.

פרייז, טריפה כלים ביי יעדער בעלי הבית'טע און מחלוקת אין שטאדט.

(2 א פארוועע ערציהונג. זאלען די אידישע קינדער יא קענען אידישקייט, זאלען זיי ניט קענען, אבי א רבי קומט אריין און מען בעצאהלט איהם, שכר למוד.

פרייז, א דור פון אידישע גוים וואס קענען ניט דעם אלף-בית.

(3 פארוועע וואלטהאט. יא געבען צדקה, ניט געבען צדקה, א קוואדער שוין געגעבען, איז גענוג, וועלען דאס זיך נאסטאטשען פאר אזוי פיעל שנארערס.

פרייז, הונדערטער פאמיליען אהן ברויט, אויף דער צדקה כללית א ריט און צענהדליגע אידישע קינדער ביי די מיסיאנערען.

(4 פארוועע פאליטיק. זאל זיין קאנסערוואטיוו, זאל זיין ליבעראליזם, אבי מען קריגט א „פור טורלער", ווער עס בעצאהלט פאר דעם ארבייט מען.

פרייז, דער אידישער נאמען איז צו שאנדע און צו שפאט און דער איד אליין איז הפקר פאר יעדען באמער און פאר יעדען שכור'ן פאליסמאן.

(5 פארוועער ציוניזם. דער ציוניזם ווערט אויפגעהאלטען מיט סיק-בענעפיטס, מיט וויסט-פארטים, מיט ניט-אידישע סקעטשעס, מיט נעכטיגע טעג, נור ניט מיט פערשפרייטען דעם ציון-גייסט.

פרייז, א ציון-בילדינג אהן ציוניסטען.

(6 פארוועע פריינדשאפט, יא א פריינד, ניט א פריינד, אזוי לאנג א פריינד ביז איהר בעט א גמילות חסד.

פרייז, ניט ווערט א סענט.

(7 פארוועע געשעפטען, אי מען איז ביזי, אי מען מאכט א גרויסע קרענק, אויסגעלאזען זיך אלע געשעפטען אין שטאדט.

פרייז, הארץ-וועהטאג און דלות אין קעשענע.

(8 פארוועע לעקטשורס און דרשות. מען רעדט, מען טענה'עט אויף יעדען מאס מיטינג, אויף יעדער אידישער פערזאמלונג, אבער עס איז נעכטיגע טעג, עס נעהמט דעם אידען ווי די וואנד.

פרייז, א הפקר צושטאנד אין אלע אידישע אנגעלעגענהייטען.

(9 פארוועע סאסייטעס, אידען גרינדען סאסייטעס, בעלאנגען צו סאסייטעס, זיי טהוען אבער קיין שום זאך ניט אויף, אויסער צו פערהאנדלען יאהר איין יאהר אויס ווי צו פיהרען די סאסייטע.

(10 פארוועע ריעל עסטייט, אידען האבען א סך ריעל עסטייט און ליגען טיעף אין דער אדמה, זיי פערמאגען הייזער און שטארבען פאר א דאלער.

פרייז, עני פרייז, זיי וועלען עס אייך אוועקגעבען אומזיסט, אבי נעהמט עס נור צו.

מיט די צעהען פארוועע מאכלים, גלויב איך, אז איהר קענט זיך אנעסען גאנץ זאט, דאס זענען אלץ כשר'ע מאכלים, עסט אידישע מאכלים, ניטא קיין חשד עס זאל חלילה זיין גויאיש. ביי זיי, ביי די אומות העולם, ווייסען זיי אפילו ניט ווי מען עסט עס.

וואס אנבעלאנגט אביסעל קאמפאט, צו פערבייסען, האב איך ליידער גארנישט, ניטא קיין פרעהליכע, געשמאקע זאך אויף דער אידישער גאס מיט וואס צו דערקוויקען די נשמה, וואו מען זאל זיך ניט א קעהר טהון איז אלץ טרויעריגע, ביטערע, געזאלצענע, איבערגעזאלצענע, ניט-דערזאלצענע איבערגעפעפערטע און ניט דערפעפערטע אכילות, קיין נחת קען מען דערפון ניט האבען און אלס א צושפייז טויג עס ניט.

וואס טויגען אייך אבער גוטע זאכען דיעזען יאהר? ווער קען עס בעהויפטען? גלויבט מיר אז אין א סך אידישע רייכע הייזער זענען זיי גערן, אז זיי האבען א שטיקעל טרוקענעם ברויט, דער קריזיס האט ביי אלעמען אוועקגערויבט דעם אפעטיט פאר אלע גוטע זאכען. מען דאנקט גאט, אז מען לעבט אויף דער וועלט און מען קען כאפען א ביס ביי יאכנע'ן אין גארקיך.

אבער איך זאג אייך, ליעבע פריינד, אז דאס וואס איהר זעהט יעצט, איז נאך א גארנישט געגען דעם וואס וועט זיין; די אידישע גאס ווערט אימער ערגער, אימער ארימער אין אידישע אכילות, איך וויים גארניט וואס מען וועט אייך קענען געבען עסען אין א פאאר יאהר ארום!

איך האב מורא אז דער גאנצער עולם וועט דאן ליידען פון ארבייטסלאזיגקייט. היינט צו טאג זענען נאך פון דעסטוועגען פאראן אייניגע בעלי בתים וואס טהוען עטוואס גוטע ארבייט פאר דער שטאדט, עס איז דא א שטיקעל פאלקס-קיך, א ברעקעל פאלקס פעראיין, א שטיקעל נוירסערי, א שטיקעל תלמוד תורה, א אידישע ליידיעס אייד, א אידישער טהעאטער, און נאך דארטען עטליכע אידישע זאכען וואס פיהרען אן א קלעגליכע עקזיסטענץ און ראנגלען זיך מיט'ן מלאך המות. אבער אז דער עולם רופט זיך ניט אב, וועלען די עטליכע ארבייטער אויך אויפגעבען זייערע דזשאבס און דאס יודענטהום וועט נאך ווערען מעהר ארבייטסלאז ווי ער איז יעצט. נו פרעגט זיך טאקי די פראגע, וואס וועט אייך יאכנע דערלאנגען צום טיש?

אנשטאדט וואס די צייט זאל ווערען בעסער, ווערט זי גאר ערגער, אנשטאדט וואס די היגע אידען זאלען זיך פעראייניגען פעסטער, ארבייטען הארמאנישער, זיין מעהר ברידערליך איינע צו די אנדערע, ווערט עס וואס אמאל ערגער. מען דערווייטערט זיך, מען ווערט פערפרעמדט איינע פון די אנדערע. מען וויל ניט וויסען איינע פון די אנדערע.

עס האלט שוין ביי אזא צושטאנד, וואס אפילו ארויסהעלפען מיט א קרעכץ וויל מען שוין אויך ניט, אויף דעם מיטינג פון די ארבייטסלאזע, זענען קוים געקומען גענוג בעלי בתים צו קענען צוזאמענשטעלען פון זיי א קאמיטע, די איבריגע האבען עס געהאלטען פאר ניט נויטיג צו קומען, אדער פאר א נויטווענדיגקייט נ י ט צו קומען.

אין אזא שטאדט ווי טאראנטא, קיין עין הרע, זאלען ניט קומען א פאאר הונדערט בעלי בתים, און נאך צו אזא וויכטיגען מיטינג ווי צו פערהעלפען הונדערטער ארימע אידישע פאמיליען מיט אביסעל ארבייט צו דערהאלטען זייערע נשמות! זאגט וואס איהר ווילט, די היגע אידישע בעפעלקערונג איז צופאלען אויף ברעקלאך, אזוי לאנג ווי עס איז נאך געווען פראספעריטי און מען האט געקענט פערקויפען צו אן ארבייטער א הייזקע, האט עס נאך אויסגעקוקט, אז מיר האבען דא א אידישע געמיינדע, אז אלע אידען זענען צוזאמען, ביי דעם ערשטען קריזיס אבער, האט זיך ארויסגעצייגט וואס פאר א ווערטה עס האט א איד א וועלכער געהט ארום אהן ארבייט, וואס פאר א ווערטה עס האבען ט ו י ז ע נ ד אידישע ארבייטסלאזע פאמיליען!

די געשיכטע פון דעם לעצטען דינסטאג'דיגען מיטינג, האט מיר אויפגעעפענט די אויגען און איך האב דערזעהען וואו איך האלט אין דער וועלט מיט מיינע אידישע קאסטימער, און איך זאג אייך אז ס'איז א מיאוסקייט, כמעט שלים צו די גארקיך, ניטא פאר וועמען צו ארבייטען, ניטא פאר וועמען צו מפקיר זיין זיך.

עס איז דאך ניט קיין פלאן צו האעוון אייך מיט פארוועע אכילות. ווי לאנג קענט איהר אויף אזא קעסט עקזיסטירען און דעם אמת זאגענדיג, בין איך גאר אליין אויך ניט צופרידען צו עוסק'ן זיך מיט א פארוועען טעפעל.

הכלל, וואס שפעטער וועט זיין וועלען מיר נאך זעהען, דערווייל האט ניט קיין פאריבעל און עסט וואס מען גיט [illegible]

פאר אונזער יוגענד

מיין קעצעלע.

איך האב געהאט א קעצעלע
א קעצעלע א ווייס,
מיט אויערלאך צוויי שפיציגע
צו שפירען נאך די מייז;
מיט אייגעלאך צוויי געלינקע,
ווי אמת'ע בורשטין,
וואס פלעגען אפט זיך אנצינדען
און פינקלען גאלדיג-גרין.
איהר קליינע ווייסע פעלכלע
געהאט האט צארטע האאר,
וואס זי פלעגט תמיד רייניגען
און האלטען תמיד קלאהר.
און טאמער פלעגט א טראפעלע
ארויפפאלען אויף איהר,
דאן פלעגט זי נעהמען פוצען זיך
און וואשען אהן א שיעור.
דאס קליינע ווייסע קעצעלע
געווען איז זעהר קלוג:
זי האט געוואוסט דאס ווינקעלע
וואו ס'שטעהט פון מילך דער קרוג;
און וואו דאס טעפעל פוטער איז
פון שפייז-אלמער דעם פלאץ —
(א גרויסע, גרויסע נאשערקע
געוועזען איז מיין קאץ).
זי פלעגט זיך שטיל פערגנב'ענען
בשעת איך פלעג ניט זעהן,
און אויפנאשען אין שפייז-אלמער
דארט אלץ, וואס איז געווען.
און ווען איך פלעג צוריקקומען,
דאן פלעגט זי זיצען שטיל
און וואשען זיך די וואנציקעס
און מורקען מיט געפיהל.
נור איינמאל איז געשעהן מיט איהר
א מעשה גאר א שרעק:
אויף יאגד נאך קליינע פויגעלאך
איז זי אין הויף אוועק.
פון הויף אין פעלד, און יאגענדיג
די פויגעלאך צום וואלד; —
און אדלער מיט אן אדלערטע
בעגעגענט האט זי באלד.
אומזיסט האט זי געבעטען זיך,
געמיאוקעט און געוויינט,
די ביידע אדלערס האבען נישט
איהר פעלכעלע געשוינט;
צוריסען זי אויף שטיקעלאך,
געלאזען נאר דעם עק.
איהם האב איך נאכדעם ליגענדיג
געפונען אויף'ן וועג.

דוד איינהארן

יהודה המכבי

(פארטזעצונג)

די ירושלים'ער פעסטונג אקרא איז נאך צו יענער צייט געוועזען אין די הענד פון די גריכען.

דארטען האבען זיך פיעלע פון די גריכישע סאלדאטען פערפעסטיגט מיטנעהמענדיג מיט זיך פיעלע פון די אידישע פערראטהערס, וועלכע האבען מורא געהאט פאר'ן אידישען צארן.

יהודה האט דארום זיך געריכט, אז דיעזע גריכישע סאלדאטען, וועלען זיך פרובירען ארויסרייסען פון דער פעסטונג און שטערען די ארבייטער ביים בית המקדש וואס זענען אנגעגאנגען מיט דער בענייאונגס ארבייט.

אום דאס צו פערמיידען, האט יהודה דארטען אוועקגעשטעלט אן אבטהיילונג פון אידישען חיל, און ער האט זיי אנגעזאגט, אז זיי זאלען ניט ערלויבען קיין איינציגען צו פערלאזען די פעסטונג. די ארבייטער זיינען דארום אונגעשטערט אנגעגאנגען מיט זייער ארבייט.

אלע אומריינע בילדער און געצען זיינען ארויסגעשלייערט געווארען, דער אלטער מזבח איז ארויסגעווארפען געווארען, און א נייער האט פערנומען זיין פלאץ. אלע כלים פון בית המקדש זיינען גערייניגט געווארען, און צו דער ענדע פון דריי וואכען צייט, איז די ארבייט פארטיג געווארען.

דאס איז געוועזען דער 21-טער טאג אין כסלו, אינ'ם יאהר 3,597 זינט די וועלט איז בעשאפען געווארען.

אין יענעם טאג האבען די אידען געפייערט זייער גרויסען נצחון אין בית המקדש.

פיעלע קרבנות זיינען מקריב געווארען, און גאנץ ירושלים האט זיך געטונקט אין ליכט צוליעב דיעזען פעסט, דעם יום טוב פון בענייאונג — חנוכה, וועלכער האט זיך געצויגען גאנצע אכט טעג.

און פאר א געזעץ האבען יהודה און זיינע ברידער חשמונאים געמאכט, דאס יעדער יאהר זאלען דיעזע אכט טעג געפייערט ווערען, אום צו דערמאהנען זיך אינ'ם גרויסען זיעג, וואס זיי האבען אבגעהאלטען אויף'ן שלאכטפעלד.

* * *

אבער אויך נאך דיעזען זיעג, האבען די אידען נאך ניט געקענט לעבען אין פריעדען. די פיינדליכע שכנים פון דיא אידען האבען זיך צווישען זיך פערבונדען און געזוכט צוזאמען מיט אנטיוכוס'ן צו בעזיעגען דאס אידישע פאלק, און בעהערשען זייער לאנד.

און יהודה'ן איז אויסגעקומען צו פיהרען פיעל מלחמות מיט אדום, עמון, [illegible]

(סוף קומט)

פערגעסט ניט אז אויב איהר ווילט געווינען אונזער ביכער פרייז, מוזט איהר ארײַנשיקען אייערע קאמפאזיציעס וועגען דער מלחמה ניט שפעטער פון דעם ערשטען פעברואר.

אדרעסירט:

פאר אונזער יוגענד, "אידישער זשורנאל" 67 עליזאבעטה סטריט.

—):(—

א קאטאוועסעל

שלמה רב חיים'ס קליין מענשעלע פישקע וואס האלט די טאקסע האט דערצעהלט די אלטע מעשה וועגען די קליאטשע און דאס ווינשפינגעריל, וועגן ישראליק דער משוגענער און שם ויפת האבען געהאט א קליאטשע.

פון וועלכען אידישען שרייבערס ווערק, געפינען זיך די נעמען צוזאמען אין די אויבענדערמאהנטע זאצען.

די נעמען פון די טרעפער, וועלכע וועלען אונז צושיקען די ריכטיגע ענטפערס וועלען פערעפענטליכט ווערען נעקסטען זונטאג.

(פארטזעצונג פון פיידזש 4. קאלום 7.)

זיינען די זיהן פון איינגעוואנדערטע עלטערן. די איינגעבוירענע אידישע פאמיליעס האבען געטהאן נאך מעהר ווי מען בעדארף, אלע מיליטער פעהיגע פון דיא ראטשילדס האבען זיך אנגעשלאסען אין דער ארמיי.

אין דער בריגאדע פון די אידישע יונגוואורג זיינען געווען אין אנפאנג פון דער מלחמה פופציג אפיצירען, איצט זיינען שוין פון זיי זיעבען און פירציג אין דער ענגלישער ארמעע.

דער קלוב פון אידישע יונגוואורג אין סטעפני האט פון זיינע מיטגליעדער אין דער ארמיי ביז 107 אפיצירען און סאל- [illegible]

א. ריינוויין.

$1.00 פרייז $1.00 פרייז

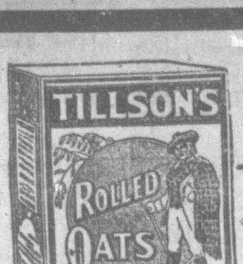

יעדען פרייטאג אבענד יעדען פרייטאג אבענד

ווזט אונזער מתנה מאן

באזוכען אייער הויז — אין 5 פארשיעדענע געגענדען — און אויב איהר וועט איהם עמפפאנגען ביי אייער טהיר מיט אן אפענעם פעקעדזש פון דעם געזונדטען און נארהאפטען

טיללסאנ'ס אאטס

אין אייער האנד וועט איהר געווינען א דאללאר — אונזערע אידישע אגענטען וועלען אייך באזוכען — און איהר וועט קענען ביי זיי ארדערען א טרייל פעקעדזש בלויז פיר 30 סענט

פארגעסט ניט איהר קענט א $1.00 פרייז געווינען. איהר דארפט אימער קויפען און געברויכען

טיללסאנ'ס אאטס

Canadian Cereal and Flour Mills, Limtied

"געמאכט אין קענעדע"

קאסגרייווס

האף-אונד-האף

[illegible]

[illegible]

זייט ניט אהן דעם — 10 סענט

נייעס אין קורצע

די ״אסאשיאייטעד פרעס״ גיט איבער א געשפרעך מיט׳ן דייטשען פלאטען מיניסטער ארמיראל פאן טירפיץ, אין וועלכען דער מיניסטער זאל האבען ערקלערט, אז ביי דער אטאקע פון די דייטשע שיפען אויף די ענגלישע שטעדט, זענען די דייטשע שיפען בעשעדיגט געווארען, און אייניגע מענשען זענען דערביי אומגעקומען.

דער אמעריקאנער קאנגרעס האט בעוויליגט 101 מיליאן דאלאר פאר ארמיי צוועקען.

אויפ׳ן אמעריקאנעם קרייצער ״סאן דיעגא״ איז פארגעקומען אן אויפרייסונג, פון וועלכער 4 מענשען זענען דערהרגעט געווארען און 9 שווער פערוואונדעט.

א דייטשע סובמארין האט געזונקען די ענגלישע שיף ״דורוואורד״, וועלכע איז געגאנגען נאך ראטערדאם.

אנטלויפט פון דער פאליציי.

עמיל נערליק, פון 16 דאנבער ראוד ראזדייל, א האלסיילער פון פענסי גודס ווערט יעצט געזוכט פון דער טאראנטאר פאליציי, אויף דער בעשולדיגונג, אז ער האט געוואלט צולעפען א דייטשען רעזערוויסט אריבערשמוגלען זיך אין די שטאאטען.

נערליך האט אבער פערלאזען דיא שטאדט איידער די פאליציי האט איהם נאך צייט געהאט צו ארעסטירען.

די פאליציי האט נאר אכטונג געגעבען אויף די באהן־סטיישאנס, און נערליכ׳ן איז זיך געלונגען ארויסצוכאפען פון טאראנטא אין אן אויטאמאביל, און ער געפינט זיך יעצט אין די סטייטס.

אזוי ווי ער איז א נאטוראליזירטער קענערער סיטיזען, ווייסען יעצט ניט די בעאמטע, צו מען וועט איהם קענען פערקלאגען פאר דיזען פערברעכען, אין פאל ער זאל צוריקקומען נאך קענעדע, ווען די מלחמה וועט זיין צו ענדע.

——):(——

באמבעס געווארפען אויף גהענט.

—— 0 ——

בערלין, יאנואר, 23.

פיינדליכע לופט־פליהער האבען פרייטאג געווארפען באמבעס אויף גהענט און זיבריוג. ווערט היינט מיטגעטהיילט אין אפיציעלען בעריכט.

מיר האבען אויך צוריקגעשטויסע א זאמקע ביי פראנשניץ אין פוילען, און אין ארגאן אין פראנקרייך וואו מיר האבען פערנומען געפאנגענע.

האבען געזעהן א זעפעלין זינקען.

לאנדאן, יאנואר, 23.

פישער־לייט, וועלכע זענען אנגעקומען קיין נארדוויישיק דערצעהלען, אז זיי האבען געזעהן פרייטאג אווענד א זעפעלין זינקען אויפ׳ן צפון ים.

פלארענס ריעד און עדווין ארדען אין׳ם ״געלען בילעט״ וועלכער ווערט געשפילט די וואך אין פרינצעס טהעאטער.

משוגענער סאלדאט פערוואונדעט א אינגעל

לואיס בופאר, א 12 יעהריגער אינגעל פון 74 ענן סטריט ליעגט יעצט א פערוואונדעטער מיט א קויל אין פוס, אלס רעזולאט פון דעם, וואס דאגלעס מעקאנדריוס, א סאלדאט פונ׳ם צווייטען קאנטינגענט איז פלוצלונג משוגע געווארען ווי די פאליציי גיט איבער, איז מעקאנדריוס פרייטאג אין דער פריה אריין אין דער סטאר פון מר. ווערלי, און צוגענגבעט א רעוואלווער.

ארום דריי אזייגער איז ער צוריקגעקומען און געבעטען זיך צייגען א רעוואלווער. ער האט געגעבען דעם קלוירק א טשעק אויף א טאראנטאר באנק, און ווען דער קלוירק איז געווען ביזי נאכזעהענדיג דעם טשעק, האט ער זיך דערווייל ארויסגעגאנבעט פון סטאר, מיטנעהמענדיג א רעוואלווער און 150 קוילען.

ווען דער קלוירק האט זיך געכאפט, האט ער און מר. ווערלי איהם נאכגעיאגט.

מעקענדריוס איז דערווייל געלאפען אויסשיסענדיג אלע ווייל עטליכע קוילען ידער קליינער בריופארד, וועלכער איז פערבייגעגאנגען איז געווארען דער קרבן און א קויל האט איהם געטראפען אין פוס. און אלע האבען זיך נאך איהם געלאזט דערווייל אין אנגעקומען א פאליסמאן לויפען. זיי האבען איהם אזוי נאכגעיאגט טשוירטש סטריט, קווינס פארק, טשארלז סט. און אנדערע גאסען, און אלעם איהם ניט געקענט כאפען.

צוקומענדיג צו מייטלענד סטריט, איז מעקענדריוס ארויפגעשפרונגען אויף א וואגען פון דער ראבערט סימפסאן קאמפאניע, וועלכער איז דארטען געשטאנען, און איז אנטלאפען.

ער האט געהאלטען אין איין שיסען, און דערווייל האבען זיך צונויפגעקליבען פיעלע מענשען. דאס פערד האט זיך פון דער שיסעריי דערשראקען און איז געלאפען ווי געיאגט פון א ווינטער.

ערשט נאך א לאנגען געיעג, איז געלונגען איהם צו כאפען און ארעסטירען.

אין פאליס קאורט איז ער נעכטען פארגעבראכט און געשטעלט געווארען אונטער דריי קלאגען, פאר גנבה, פאר פערוואונדען ברופארד׳ן, און פאר שיסען, און זיין טריעל איז אבגעלעגט געווארען אויף א וואך צייט.

מעקענדריוס, וועלכער האט געהערט צו די קענעדיען מאונטעד רייפעלס 4־טער באטאליאן, איז נאך לעצטע וואך געשטראפט געווארען, און איז ענטזאגט געווארען פאר שלעכטע אויפפיהרונג.

הויבט היינט אן צו לעזען אונזער נייעם ראמאן ״אהן גליק״

אלע ציוניסטישע דאקומענטען אין פאלעסטינא פערניכטעט

אונטער דעם קעפעל ״עדר טערקישער טיטום ערוואכט צו מאטערען דיא אידען״ ברענגט די היגע ״גלאוב״ פאלגענדע נאכריכט פון קאירא, עגיפטען.

דיעזע ידיעה קומט פון ה. מארטאן, דער קארעספאנדענט פון דער לאנדאנער ״דיילי ניוס״, און אויב דער בעריכט איז ריכטיג, איז יעצט דער גורל פון די אידען אין פאלעסטינא א ביטערער, און די גאנצע מיה און ענערגיע וואס די ציוניסטען און אנדערע אידישע ארגאניזאציעס האבען דארטען אנגעווענדעט פאר די לעצטע דרייסיג יאהר איז געגאנגען צו גרונדע.

ביטערע נאכריכטען, שרייבט דער קארעספאנדענט, ווערען דא דערהאלטען פון פאלעסטינא, פון וואנען די צושראקענע אידען זיינען געצוואונגען געווארען אבצופאהרען.

דיעמעל פאשא, דער הויפט קאמאנדיר פון דער טערקישער ארמיי, וועלכער וויל דורכפיהרען די אטאקע אויפ׳ן זועץ קאנאל, האט זיך אונטערגענומען חרוב צו מאכען נאכאמאל פאלעסטינא, וואו עס זיינען אריינגעלעגט געווארען דרייסיג יאהר ארבייט און מיליאנען דאלאר.

אלע דאקומענטען וואס האבען א שייכות מיט דעם ציוניזם אדער מיט קאלאניזאציע, איז פערארדענט געווארען אז מען מוז זיי פערברענען, און אויב ניט ועט מען בעשטראפען מיט דעם טויט.

די טערקישע רעגיערונג האט קאנפיסקירט דאס גאנצע ווייץ וואס די הילפס קאמיטע האט געבראכט פון גליל, און עס צוגענומען פאר דער ארמיי.

אויף די אידישע קאלאניעס זיינען שוין יעצט די אראבער די בעלי בתים, און י מוסולמאנער איז אבגעגעבען געווארען דאס געוועהר וואס מען האט געפונען אין די אידישע קאלאניעס.

דיעזע נייע ווענדונג אין דער טערקישער פאליטיק האט געטראפען די אידען ווי א שטורם, אזוי פלוצלונג, ווער האט זיך געקענט ריכטען אויף דעם.. נאך גאר ניט לאנג זיינען די יונג־טערקען געוועזען גאנץ פריינדליך צו די אידען.

די אידען וואס האבען זיך גראטעוועט קיין אלעקסאנדריען געפינען זיך אין גרוים נויטה.

95 פראצענט פון אלע אנגעקומענע זיינען רוסישע אידען. זיי זיינען אזוי ארים, אז דאס הארץ ברעכט אנצוקוקען זיי. די טערקען האבען ביי זיי צוגענומען אפילו דאס קליין געלד וואס זיי האבען גענומען מיט זיך.

דער אמעריקאנער קרייצער ״טענעסי״ פאהרט יעצט רעגולאר צווישען אלעקסאנדריען און פאלעסטינא, און ברענגט יעדעס מאהל נייע 15 הונדערט אויסגעוויזענע און ארויסגעשיקטע אידען.

א גאסט אין בראנטפארד אנט.

לעצטען דאנערשטאג האט בראנטפארד געקראנט די עהרע, דאס דר. אברהם נחמן לעווין סופעראינטענדענט פון וויניפעגער בי תיתומים האט איהר בעזוכט אין די אינטערעסע צו געפינען מעמבערס פאר דעם בי תיתומים און ער האט פערוויילט בי זונטאג. ער האט אדרעסירט 2 מאסען פערזאמלונגען דאנערשטאג אבענד און זונטאג נאכמיטאג און האט געהאלטען ברייטענע לעקטשורס און האט די בראנטפארדער יהודים פערשאפט א גייסטיגען פערגעניגען וועלכעס בראנטפארד וועט לאנג ניט פערגעסען. עס איז סובסקרייבד געווארען די סומע פון 50 דאלאר פאר דעם אנשטאלט.

אן אפיעל פאר די מלחמה ליידענדע איז געמאכט געווארען ביי מר. מנחם מעדעלזייפ און עס איז אפוינטעט געווארען א קאמיטע פון 5 לייטע צוו אויסארבייטען די פלענער פאר צו רייזען א רעספעקטיבל סומע פאר דאס זעלבע.

פאלגענדע זיינען אין דער קאמיטע: פיליפ שער, מאיר נוסבוים, מנחם סייפ, מאיר טאנסקי, און מר. ראזענבערג.

האפענטליך דאס די קאמיטע וועט ניט רוהען ביז זיי וועלען אדורך פיהרען זייער זאך סוקסעספאל.

אין נאמען פון בראנטפארדער יודענטהום בעדאנקט מר. דר. לעווין

דער קאנפערענץ צו שטיצען די מלחמה קרבנות

וועט שטאטפינדען זונטאג דעם 21־טען יאנואר אין ציון אינסטיטוט, 8 אוהר אבענד.

דעלעגאטען זיינען ערזוכט צו טהאן זייער פליכט און קומען אין צייט.

אלע אידישע ארגאניזאציאנען, שוהלען, זאסייטים א. ז. וו. זאלען אפאינטען פרייוויליגע קאלעקטארס פאר דעם הויז צו הויז קאלעקשאן וואס דער קאנפערענץ עהט אראנזשורען פאר דאנערשטאג דעם 28־טען און פאר זונטאג דעם 31־טען.

אידען, האט רחמנות אויף אייערע אונגליקליכע ברידער און שוועסטער.

יעדער מוז טהאן זיין פליכט!

פעדלערס און סטאר קיפערס

די בעסטע סגולה אנצוהאלטען קאסטימערס און צו מאכען געלד איז צו קויפען גודס, פענסי גודס, דזשועלרי און נאוועלטיס ביי קאפלאן און קא. האלסיילער און דזשאבער 229 קווין סטריט וועסט טאראנטא, דער באוואוסטער האלסייל פלאץ וואו פיעל פעדלער זענען באדייכט געווארען. דזשאב לאטס זענען שטענדיג דא. ארדערס פינקטליך אטענדעט.

קאפלאן און קא. דזשאבער 229 קווין סט. וו. טאראנטא אנט. טעלאפאן עדלייד 3772.

גראנד קאנצערט ביי מארק האמבורג

דער וועלט בעריהמטער רוסישער פיאניסט

מעססטי האלל

דאנערשטאג פעברואר 11 1915

פרייזען 75 סענט $1 $1.50. טיקעטס צו בעקומען ביי: האמבורג קאנסערוואטארי נארטה 2341 און ביי בעלס מיין 2525

CANADIAN GOVERNMENT RAILWAYS INTERCOLONIAL PRINCE EDWARD ISLAND RY.

מאריטים עקספרעסס

וועט פערלאזען באנאווענטיור יוניאן דעפא, מאנטרעאל, טעגליך אום 8.45 מארגענס, קיין האליפאקס און סיינט דזשאהן. בעוואוסט מיט זיינע גרויסארטיגע סליפינג און דיינינג קארס.

ע. טיפפין דזשענעראל וועסטערן איידזשענט 51 קינג סטריט איסט, טאראנטא. מיין 554

די געלעגענהייט פון ניו אנטעריא

די געלעגענהייטען פון נארט אנטעריא ווייסט איהר די פיעלע געלעגענהייטען פון נארט אנטעריא מיט איהרע מיליאנען פרוכטבארע אקער לאנד אפפערט צו די יעניגע וועלכע ווילען זיך בעזעצען אויפ׳ן לאנד.

ווייסט איהר דאס די זעלבע רייכע אגרי קולטור לאנד וועלכעס מען קען דערהאלטען כמעט אין גאנצען פריי אדער פיר א קליינע סומע געלד, פראדוצירען שוין די בעסטע תבואה אין דער וועלט.

פיר ווייטערע אויסקינפטע, פיר ליטע ראטיר וועלכע בעשרייבט דעם אויבענדער מאהנטען געגענד שרייבט צו:

ת. א. מעקדאנעלען
דירעקטאר פון קאלאניזאציאן
פארלאמענט בילדונג
טאראנטא אנטעריא

ווילט איהר עסען רעכט כשר׳ע פלייש?

ווילט איהר איהר ניט עסען קיין טרפה ועלבער מיט טרפה קעפ?

ווילט איהר האבען פלייש מיט השגחה פון רבנים?

די איינציגע בוטשער שאפ אין טאראנטא 52 קעהר האל סטריט.

פרענגט ביים רב וויינרעב און רב גארדאן.

די עזרת נשים

סאסייטי וועלכע טהוט נאבעלע ארבייט פאר אונזערע שוועסטער ווען זיי נויטיגען זיך אין הילף האבען ערוועהלט דעלעגאטען צו אלע אידישע סאסייטיס און קאנגרעגיישאנס צו אפעלירען פאר שטיצע אין זייער אונטערנעהמונג.

עס איז צו האפען דאס די דעלעגאטען וועלען עמפפאנגען ווערען אויפ׳ן שעהנסטען אופן ווי עס פאסט פאר אזא נאבעלער סאסייטי.

CANADIAN PACIFIC

נייע טריין סערוויס

טאראנטא — מאנטרעאל, אטאווא דורך ״לייק אנטאריא שאור ליין״.

פאסט טיים נאך אשאווא, פארט האופ קייבורג, בעללוויל, טרענטאן א. ז. וו. ווייטער.

איינצעלהייטען פון סי. פי. אר. איידזשענטס, אדער שרייבט מ. ג. מורפהי דיסטריקט פעססענדזשיר איידזשענט, טאראנטא

CUNARD LINE

עטאבלירט 1840

אייראפא דורך ליווערפול

לוסיטאניא

שנעלסטע און גרעסטע שיף איצט אויפ׳ן אטלאנטיק געהט אב

שבת, יאנואר, 30, 10 מארגענס.

פראנקאניא שבת פעב. 6 10 מארגענס

אדרונא שבת, פעברואר 13 10 מארגענס

טראנסילוואניא שבת, פעב. 20. 10 מארגענס

שפאניען די ריוויערא

איטאליען — גריכענלאנד

די אזורעס, גיבראלטאר, גענוא, נעאפעל. פיראעוס

קארפאטהיא, דינסטאג מארטש 9, טיטאגצייט

רייזען ארום דער וועלט.

דורך ראטען צו אלע הויפט פארטען פון דער וועלט.

פאר אינפארמיישאנס זיך ווענדען קונארד סטימשיפ קאמפאני, לימיטעד 21—24 סטייט סטריט, ניו־יארק.

אדער א. פ. וועבסטער און סאן גענעראל אגענטען 53 יאנג סטריט.

אדער צו די לאקאלע אגענטען לואיס גוראפסקי, 113 קווין סט. וועסט. ל. ראטענבערג און סאנס 141 קווין וו. עמאניועל י. קענען, 251 קווין סט. וועסט י. גארפונקעל 117½ קווין סטריט וו.

ONTARIO LAUNDRY CO. Ltd.

זי — מיין לינגרזשע יוועש בעקומט די בעסטע אויפמערקזאמקייט.

ער: יעס, און מיינע העמדער און קאלנער בעקומען די שעהנסטע ראטעסטיק אבארבייטונג און אויסקוק, וועל נעמעלט מיר יעהר שטארס.

אנטעריא לאונדרי קא. לימיטעד
97 עדוואורד סט. טעל. מיין 4821

די רייכסטע פרעמיום

וואס אירגענד וועלכע אידישע צייטונג האט ווען געגעבען צו איהרע לעזער!

דער ״אידישער זשורנאל״ וועט געבען יעדען יאהריגען סובסקרייבער, וועלכער וועט בעצאהלען פאראויס איינעם פון די שעהנסטע ביכער אין דער אידישער ליטעראטור.

א פראכט אויסגאבע אין צוויי שעהנע קאלירען

״הונדערט טראפען טינט״

פאבלען פון ה. הירש.

די אידישע ליטעראטור קען ניט אנצייגען קיין שעהנערע אויסגאבע פון א אידישען בוך ניט אין אמעריקא און ניט אין רוסלאנד.

1) דאס בוך איז דורכאויס א נייע ערשיינונג אין אלע פרטים.

2) די פארמע פון די פאבלען איז די איינציגע אין דער גאנצער וועלט.

3) די פאבלען זיינען די קורצעסטע פון אירגענד וועלכער שפראך וואס דאס גיט זיי צו א ספעציעלען ווערטה.

4) זיי זיינען אלע פון איין מאאס בלויז פערצעהן שורות, ניט מעהר און ניט ווייניגער.

5) זיי זיינען געשריבען אין א לייכטען שעהנעם אידיש אין א פאעטישער פארם מיט א שעהנער מאראל ביי דער ענדע פון יעדער פאבל.

6) דער געראנק פון יעדער פאבל איז אריגינעל, קורץ און בינדיג.

7) יערע פאבל געפינט זיך אין א קינסטליך געצייכענטער ראם, פארשטעלענדיג דעם טראפען טינט און ווי עס וואקסט פון איהם ארויס די מאראל צוזאמען מיט דעם אינהאלט פון דער פאבל.

8) די ראמען זיינען געדרוקט אין ארענדזש גאלד, וועהרענד דאס שריפט איז געדרוקט אין א רייכען טיעף־בלויען קאליר.

9) די שער־בלאט ענטהאלט א וואונדערבארע צייכנונג פון שלמה המלך ווי ער זיצט אויף זיין שטוהל ארומגערינגעלט פון פיעלע חיות, בהמות, פיש און זא ווייטער און ווי ער שרייבט אריין אין א מגילה די מאראל וואס ער לערענט פון זייערע געשפרעכען.

10) דאס בוך איז געדרוקט אויף רייכע, דיקע וועלור־פאפיער מיט גרויסע זיכטבארע אותיות, ניט מעהר ווי איין פאבל אויף א בלאט, אזוי אז דאס איז לייכט און ליכטיג צום לעזען.

11) דאס בונד איז איינער פון די פרעכטיגסטע ענטשפרעכענד צו דער שעהנער פארמע פון דאס ווערק זעלבסט, מיט גאלדענע ווערטער אויף דעם פאדערטאוועל און אויף דעם רוקען.

12) דער פארמאט פון בוך, איז אביסעלברייטער ווי די געוועהנליכע ביכער און דאס גיט איהם צו דעם אויסקוק פון א רייכען אלבום.

וועגען דעם ליטעראריש ווערטה פון דיעזען בוך האבען זיך אייניגע קריטיקער אויסגעדריקט, אז עס איז א גאנץ נייע און פרעהליכע ערשיינונג אויף דעם פעלד פון אונזער ליטעראטור אין אלגעמיין און ספעציעל אין אונזער פאבעל־ליטעראטור.

דער פרייז פון דיעזען בוך איז צוליעב די שלעכטע צייטען בעשטימט געווארען

בלויז 75 סענט

שיקט אריין אייערע ארדערס צו:

THE TORONTO HEBREW JOURNAL
67 ELIZABETH ST. : : TORONTO, ONT.

אדער פרעגט אייער בוכהענדלער.